

glede, izvešeni, ponudjen, vsa dan...
Aukcija št. 20, 1. nadstropje. Dopolni...
pisne se ne sprejemajo, roklopi se ne...
šte fan Godina. — Lastnik tiskarne Edina...
sneki za mesec L. 7. — 3 meseca L. 19.50, pol leta L. 32...
za časovno mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva...

NOVINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglas se računajo v...
število ene kolone (72 mm.) — Oglas trgovcev in obrtnikov po 40 cent...
enim tisk, in zahvale, poslanice in vabila po L. 1. — Oglas denarnih zavodov...
m po L. 2. — Mali oglasi po 20 st. beseda, majnanj pa L. 2 — Oglas...
naročna in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv...
Františka Aulikega št. 20, 1. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-37.

OBNAVLANJE RUSIJE

Da je gospodarski položaj sedanje Rusije zelo resen, o tem ne more biti nikakega dvoma, ako pomislimo na dolgotrajno državljansko vojno v notranjosti in na večletno hladno, katere posledice niso mogle izostati. Kljub vsemu pa postaja v zadnjem času bolj in bolj jasno, da splošna gospodarska slika sovjetske Rusije nikakor ne more biti tako strašna, kakor se nam predstavlja po zapadnoevropskih časopisih. Proti temu govori več tehničnih razlogov. Predvsem bi morala taka beraška Rusija, kakor nam jo opisujejo, brezpogojno pasti na kolena pred svetovnim kapitalizmom. Kakor smo videli, se pa to ni zgodilo ne v Genovi ne v Haagu, kjer se je Rusija obnašala s tako samozavestjo, ki je njeni nasprotniki gotovo niso pričakovali. In že dejstvo samo, da so se velike zapadne države »ponizale« do pogajanj s tako »beraško« državo, je v tem oziru dovolj zgovorno. Kdo se bo šel pogajati z razgrinjenim beračem, saj živi itak samo od mojega usmiljenja!

V tem smislu se je sodilo tudi glede sovjetske Rusije. Toda Rusija je tako nazaranje samozavestno in kljubovalno odklonila, kadarkoli jo je hotela Evropa ponizati kot nadležnega berača. Jasno je, da mora imeti tako postopanje trdo podlago, brez katere bi bilo vsako »kljubovanje« izključeno. In ta podlaga ne more biti v nobenem slučaju katastrofalno gospodarsko nazadovanje, temveč nasprotno gospodarsko napredovanje, naj bo še tako počasno. Rusi se morajo zavedati, da se njihova dežela obnavlja kljub bojkotu in blokadi s strani kapitalističnih držav, ker bi se sicer morali brezpogojno ukloniti.

Po vsem tem moramo torej računati na dejstvo, da se rusko državno gospodarstvo popravila in obnavlja in da se tega dejstva sedanji vodilni krogi v Rusiji zavedajo. Da je temu tako, nam kaže nedavno zborovanje pokrajinskih uradov visjega sovjeta za narodno gospodarstvo, ki se je vršilo v Moskvi 24. julija t. l. Pred zastopniki vseh zveznih republik je podal predsednik Bogdanov na tem zborovanju točno poročilo o stanju ruske industrije tekom prvih šestih mesecev letošnjega leta. Na podlagi tega poročila in drugih podatkov, ki so jih objavili posamezni pokrajinski uradi, se da sklepati, da je položaj še vedno zelo resen, predvsem radi lanske slabe letine, da pa se že čutijo blagodejne posledice nove gospodarske politike sovjetske vlade ter da se utrjuje zavest, da je Rusija v stanu živeti s svojimi lastnimi močmi.

Nova gospodarska politika je povzročila temeljite izpremembe v upravi in organizaciji ruske industrije. Usvajajo se načelo vzpodbujanja zasebne iniciative, a obenem se je zmanjšala vloga birokracije. Visji sovet za narodno gospodarstvo ne vodi več iz Moskve vse industrije, temveč se je njegova oblast omejila na pravico nadziranja in dajanja splošnih smernic. Število njegovih uradnikov se je skrčilo od 25-30.000 na 1.500 oseb. Znanе »osrednje pisarnice« za posamezne veje industrijske proizvodnje so izginile, a vodstvo in odgovornost sta prepuščeni državnim trustom, ki so neposredno prizadeti. Ti trusti so se razdelili v sindikate, da lažje skrbijo za odjemališča svojih proizvodov in boljše urejajo trgovinski stran svojega poslovanja. Mesto 235.000, kakor je bilo v začetku, vodi danes vsu rusko državno industrijo kakih 18.000 uradnikov. Prizadevanje sovjetske vlade je šlo leta za leto, da bi se določil natančen industrijski program, t. j. načrt za proizvodnjo, prevoz, razdelitev in potrošnjo. Nova gospodarska politika pa je prepustila nalogo razdelitve in potrošnje, celo tudi en del proizvodnje svobodni volji zasebnikov, kar pomeni, da je opustila en del svojega prvotnega načrta. Toda vladi pa se je vendar posrečilo napraviti točen program za državno industrijo in v razdobju od oktobra 1921. do konca aprila 1922. je bil izvršen v razmerju 70 % svojega celotnega obsega. Že to dejstvo izpričuje samo po sebi brez ozira na odnosne številke, ki jih prinašamo malo nižje, da so gotovke, češ da počiva v sovjetski Rusiji vsaka industrijska proizvodnja, le izmišljena pravljica. Iz poročila predsednika narodno-gospodarskega sovjeta je nasprotno razvidno, da se

kljub vsem težavam dela tudi v Rusiji in da je dežela ohranila kljub vsem nesrečam svojo življensko zmožnost. Znano je, da se je rabil v Rusiji že od leta 1918. za kurjavo les. To je bila velika slaba stran ruske industrije, kajti drva so na eni strani nerodna za prevoz, a na drugi strani dajajo v primeri z drugimi gorivi le neznatno toplino. Ta abnormalni položaj se blizu sedaj polagoma svojemu koncu. Sekanje in pustošenje gozdov vedno poje. Od januarja do aprila 1922. se je nasekalo samo še 13 milijonov starjev drv, med tem ko je znašalo odnosno število v isti dobi lanskega leta 32 milijonov starjev. To pomeni, da izpodrivata premoč in nafta z veliko naglico drva, kar je mogoče le pod pogojem, da napreduje pridobivanje teh dveh dragocenih goriv. In res kažejo številke, ki jih navaja Bogdanov v svojem poročilu, znaten napredek. Donska kotlina je dala v prvih petih mesecih leta 1922. — 183'1 milijonov pudov (pud = 16 kg) premoga napram 140'7 milijonov pudov v isti dobi l. 1921. Proizvodnja se suče med 30 in 40 milijoni pudov na mesec, in pri tem niso všteti manjši premočniki, ki jih je dala država kmetom v zakup. Kljub grozni krizi, ki jo je povzročila letošnja pomlad lakot, se je proizvodnja premoga dvignila na 42 % predvojnne proizvodnje. V l. 1921. je znašal ta odstotek 31, a v l. 1920. samo 20. Napredek je torej očiten in nagel.

Tudi pridobivanje nafte napreduje. V Baku je bila v zadnjih dveh letih sledeča proizvodnja: september 1921. — 11'6 mil. pudov; december 1921 — 15'2, januar 1922. — 15'4; marec 1922. — 16'1; maj 1922. — 16'4 milijonov pudov. V Groznejem september 1921. — 6 milijonov pudov; december 1921. — 6'3 mil pud.; januar 1922. — 7'1; marec 1922. — 9'7; maj 1922. — 7'4 mil. pud. — Predsednik narodno-gospodarskega sovjeta pravi v svojem poročilu, da je proizvodnja nafte dosegla na splošno v l. 1922. 43 % predvojnne proizvodnje. Srednja mesečna količina v Baku in Groznejem je znašala v l. 1921. — 19'8 milijonov pudov, a v l. 1922. že 22'7 milijonov. Ta napredek je sicer neznan, toda kljub temu je zelo pomemben, ako pomislimo, da je material, s katerim se dela, zastarel in da bi moral biti skoraj v celoti obnoven.

Stalen napredek se opaža tudi v kovinarstvu. Ta napredek je glavna zasluga južnoruske industrije. Proizvodnja litega železa je poskočila v zadnjem letu od 146.000 na 313.000 pudov na mesec. Sploh napreduje vsa industrija južne Rusije. Kopanje železne rude je bilo l. 1918. popolnoma prenehalo in je počivalo do leta 1920. L. 1921. se je začelo zopet delati tudi na tem polju. Isto velja tudi o drugih rudah. Koksa je bilo izdelano l. 1921. le 4'8 milijonov pudov, a l. 1921. je poskočila proizvodnja na 7 milijonov pudov itd. Dejstvo, da se opaža splošno obnavljanje južnoruske industrije, ima veliko važnost, ako pomislimo, da je bila vsa ta industrija v pretežni meri v rokah inozemskega kapitala. Po revoluciji se je ta kapital izselil in sledila je popolna dezorganizacija veleindustrijskih podjetij, tako da je morala sovjetska vlada začeti zidati takorekoč znova.

Kakor se vidi, prisostvujemo torej sicer počasnemu in tihemu, toda stalnemu obnavljanju ruske industrije. To napredovanje ne bo moglo ostati brez blagodejnih posledic na splošni gospodarski položaj in deželi. Brez ozira na to, ali je sedanja vladavina dobra ali ne. Želimo, kot Slovani, ruskemu narodu hitre in izdatne uspehe. Zakaj popolna gospodarska propast Rusije, kakor si jo želi kapitalistični zapad, bi ne bila v prvi vrsti dokaz o zmotah komunističnih gospodarskih idej, temveč bi se smatrala za dokaz nesposobnosti in zastalosti slovenskega plemena kot takšnega. Na drugi strani pa bi se ruski narod pogreznil v tako sužnjost, kakršne ni še videl od časov tatarskega navela. Poleg tega ne gre tu le za obnavljanje industrije, temveč je združeno z njim tudi njeno »podomačevanje«, ker se vrši brez sodelovanja tujeja kapitala. V tem oziru je sovjetska vlada bolj nacionalistična kot nobena vlada v dolgi dobi carskega režima.

odposlanstvo k tajniku ter je zahtevalo od njega, naj izroči ključ občinskega urada. Ker jim tajnik ni hotel dati ključev, so udri v vrata občinske pisarnice in izvesili laško trobojnico. Nato so pozvali tudi prebivalstvo občine, naj izvezi zastave. Za tem so priredili javen shod, na katerem je govoril poveljnik te fašistovske čete odvetnik Pisenti. Občinski zastop, ki je bil v rokah socialistov, je vsled tega dogodka odstopil.

4 častniki zrakoplovci smrtno ponesrečili
PIZA, 23. Davi ob 6 so se dvignili štirje aeroplani tipa S. V. A. z letališča pri Sv. Justu blizu Pize, da bi se udeležili vaj za predstoječo zrakoplovsko tekmo v Loreto. Ko sta se vzpela dva aeroplana karokih 1000 m visoko, sta po nesreči trčila skupaj in se zrušila proti zemlji. Štirje častniki so pri padcu našli smrt.

Jugoslavija

Jugoslovanski listi o zavlačevanju izvršitve rapalske pogodbe. — Ostri napadi na italijansko vlado

ZAGREB, 23. Z ozirom na vesti o predstoječi fašistovski diktaturi v Italiji, spriči katere je sedanja italijanska vlada brez vsake moči in absolutno nezmožna izvršiti rapalsko pogodbo, tudi če bi je hotela, se časopise zelo ostro obrača proti Italiji in zahteva od vlade, naj predloži vprašanje Zvezi narodov in naj opusti vsaka nadaljnja poganjanja z Italijo. Posebno in nenavadno ostro nastopa »Obzor«. Kakor je bilo pričakovati — pravi list — Nešičeva misija ni uspeła. On se je vrnil (iz Trsta) v Belgrad in iz razumljivih vzrokov zanika vest o kakem sestanku z (italijanskim zastopnikom) Contarinijem. To, česar Nešič ne sme povedati, preden predloži svoje poročilo ministru vnanjih stvari dr. Ninčiču, ve naša javnost že zdavnaj, Italija nas izgrava. Zopet novo zaničevanje, zopet novo izživanje s strani one države, ki se v deliriju imperialističnega presegeganja ne more zadovoljiti s silnimi žrtvami, katere smo doprinesli z namenom, da se na Jadransko vzpostavi vsaj nekaj mir. Stališče, ki ga je Italija zavzela nasproti nam, nas spominja na onega bahatega Azijca, ki od raie zahteva vse do zadnjega groša. Ali ti je zadosti, beg? — mu kliče brezpravniki, toda obenem ponosni predstavnik našega plemena, ko mu je dal že vse, tudi družinski svetinjo, svetinjsko podobno, katero je položil pred pohlepne tirana. Zadosti, zadosti! — je odvrnil gnjeni Azijec, ko je videl toliko žrtve in samozatajevanje. Naš zahrbtni in nenasitni prekomorski sosed pa nam sporoča: Ni, ni zadosti in nikoli nam ne bo zadosti! Kaj Rapallo, kaj podjarmljeni stotisoči naših bratov, kaj sežgani domovi v izkrcaveli naši Istri, kaj Zader, kaj Lastovo naše in Reka obzrjavljena, kaj vse to še ni zadosti? —

»Obzor« je mnenja, da se ne izplača več pogajati se s »senco« od vlade, katero lahko vsak hip strejo fašistovski čete, ki se pripravljajo za pohod na Rim. »Z današnjo Italijo — zaključuje zagrebški list — ni mogoče doseči sporazum, in ni dogovora, objube ali obveze, ki jih ona ne bi prekršila. Fašisti odkrito sporočajo, da nočejo sporazuma z Jugoslavijo. In spričo tega stanja ostaja kot edino sredstvo za likvidacijo sporov z Italijo — katere je ona skonstruirala vkljub rapalski pogodbi in poznejšim dogovorom — registriranje te pogodbe pri Zvezi narodov in dosledno priziv na isti forum, da on prisili Italijo na izvršitev sprejetih obvez.

Tudi drugi listi pišejo zelo ostre članke o tem vprašanju, posebno oficijozna »Riječ«, ki pravi, da mora jugoslovanska vlada zahtevati garancije za nad pol milijona slovenskega prebivalstva v Italiji.

Iz Belgrada javljajo tudi, da je naredila vest o italijanskem zavlačevanju in novih zahtevah italijanske vlade zelo mučen vtisek na politične kroge, kateri se izražajo v skrajno ostrih člankih vsega časopisja brez razlike.

Medtem javlja Presbiri iz Belgrade, da je minister vnanjih stvari izdal danes o tem vprašanju to-le uradno poročilo: Spričo razširjenih vesti je dal italijanski minister vnanjih stvari italijanskemu odpravniku poslov v Belgradu navodila, da izjavi ministru vnanjih stvari Ninčiču, da italijanska vlada smatra, da se morata saintgermanska in trianonska mirovna pogodba točno izvršiti. V kolikor gre za rapalsko pogodbo, želi biti italijanska vlada v najozjem stiku z državami Male entente, posebno s kraljevino Srbom, Hrvatov in Slovencev, tudi v slučaju, ko bi bilo treba nastopiti z ukrepi ali akcijami, ali ukrepi, ki bi jih zahtevali dogodki v svrhu preprečitve vsega, kar bi moglo motiti mir v srednji Evropi.

Minister Ninčič je izjavil italijanskemu odpravniku poslov, da se srbsko-hrvatsko-slovenska vlada popolnoma strinja s stališčem italijanskega ministra vnanjih stvari.

Vprašanja, o katerih se bo razpravljalo na prihodnji seji Zveze narodov

BELGRAD, 23. Minister zunanjih zadev dr. M. Ninčič je včeraj dopoldne posetil namestnika ministrskega predsednika notranjega ministra Kesto Timotijevića. Poročal mu je o zunanjepolitični situaciji in o vseh vprašanjih, ki pridejo na skupščini Zveze narodov v Zenevi na dnevni red. Zunanji minister je končno namestniku izjavil, da je sedaj dospel v Belgrad definitivni program skupščine Zveze narodov. Dnevni red skupščine je ta-le: 1. Poročilo komisije za higijeno. 2. Predlogi komisije za zavarovanje industrijskih izdelkov. 3. Poročilo komisije o Vilni. 4. Poročilo mednarodnega združenja za zaščito dece v Bruslju. 5. Razmejitve med Madžarsko in Avstrijo. 6. Razmejitve med kraljevino SHS in Madžarsko. 7. Mandat v podonavski komisiji. 8. Plebiscit v saarskem ozemlju in finančna pomoč svobodnemu mestu Gdanskemu. 9. Vprašanje narodnostnih manjšin, posebno v Albaniji in na Poljskem, Letonskem in v drugih državah. Program obsega še nekatera druga manj aktualna vprašanja.

Rudarska stavka v Trbovljah

LJUBLJANA, 23. Rudarska stavka v Trbovljah in drugih krajih traja dalje. V Trbovljah, kjer je vladala do pred kratkim živahno vrvenje, je sedaj vse, kakor izumrlo. Večina delavcev je odšla z družinami na kmete, nekateri se nameravajo celo

raji izseliti, nego da bi se vrnili na delo pod dosedanjimi pogoji. Dosedanje mezde niso zadostovale delavstvu niti za vsakdanje hrano. Splošno se pričakuje od vlade, da bo vendar nekaj ukrenila, da se razmere rudarjev izboljšajo, posebno še, ker je delavstvo pripravljeno sprejeti posredovalne vladne predloge. Zdi se, da se bodo v četrtke začela pogajanja med delavskimi zastopniki in ravnateljstvom Trboveljske remogokopne družbe. Pri pogajanjih bo posredovala vlada, tako, da se upa, da bo stavka tekom tedna končana. Kakor že javljeno, so simpatije javnosti povsem na strani stavkajočega delavstva.

Čehoslovaška

Pašić prispel v Marijane Lazne

MARIJINE LAZNE, 23. Včeraj je prispel semkaj jugoslovanski ministrski predsednik Nikola Pašić v spremstvu veliko uradnikov.

Po sestanku med Seipelom in Benešem

PRAGA, 23. Vsi listi posvečajo obisku kancelarja Seipela v Prahi uvodne članke ter naglašajo važnost sestanka med njim in Benešem. Čehoslovaška — poudarjajo listi — je bila prva država, ki je kazala resno zanimanje za težkoče, v katerih se nahaja Avstrija. To je pokazala Čehoslovaška pri več prilikah. Toda današnjega položaja so krive avstrijske vlade same, toda sedaj ni časa, da bi se pečali s posameznimi vladami, temveč je treba Avstriji pomagati. Seipel je prišel prej v Prago, kot je šel v druga mesta, ker je vedel, da bo našel v Prahi največ razumevanja. Misel na združitev Avstrije z Nemčijo ali z Italijo je fantastična in podobne govornice samo ovirajo obnovev te dežele. Čehoslovaška bo Avstriji pomagala, toda ni smeti misliti, da bo Avstrija rešena samo s pomočjo, ki jo dobi od zunaj.

PRAGA, 23. Obisk avstrijskega državnega kancelarja Seipela je napravil na vse diplomatične kroge globok vtis. Na podlagi zanesljivih obvestil se zatrjuje, da je kancelar Seipel priznal, da je nemogoče misliti na priključitev Avstrije k Nemčiji, vsled česar je pripravil vse pogajati o predaji Avstrije tisti državi, ki ponudi najpovoljnejšo rešitev iz sedanjega položaja. Po izjavah, ki jih je podal Seipel pred svojim odhodom v Berlin, bi se Avstrija raje naslonila na Italijo kot na Mali sporazum. Do sedaj avstrijska vlada še ni dobila odgovora od Italije. Zagotavlja se, da je Beneš obljubil Seipelu v sporazumu s Francijo, da se Avstriji izplača 180 milijonov čehoslovaških kron.

Bolgarska

Predsednik ukrajinske republike na Bolgarskem

SOFIJA, 23. Bolgarska agencija zanika vest, da se nahaja predsednik ukrajinske sovjetske republike Rakovski v Sofiji.

Poljska

Kršitev nevtiralne zone med Poljsko in Litvo
Poljski protest pri Zvezi narodov

VARSAVA, 23. Poljski minister vnanjih stvari Narutowicz je poslal predsedniku Zveze narodov noto, v kateri navaja mnogo nasilsev, ki so jih izvršile litvinske tolpe preoblečenih vojakov nad prebivalstvom nevtiralne zone in poljskega ozemlja. Poljska vlada, zvesta svoji miroljubni politiki, se vzdržuje vsakih represalij, protestira pa odločno proti nasilstvom, izvršenim v svrhu izživanja in opozarja svet Zveze narodov na nujno potrebo udeležitve sklepov sveta Zveze narodov o nevtiralni zoni z dne 17. maja.

Francija

»Temps« zavrača angleške očitke o domnevnem francoskem militarizmu

PARIZ, 23. »Temps« piše o članku lista »Dayli Chronicles«, ki očita Franciji, da temelji njena politika na trajnih sanjah v oboroževanju in pravi, da Anglija ne bo opustila zahteve po svojih dolgovih v Franciji, če ta ne bo omejila svojih stroškov za vojsko.

Tako se očita Franciji — ugotavlja »Temps« — v času, ko Hindenburg v Monakovem poziva javno mladino, naj se oboroži za maševanje, da vodi militaristično politiko in se pod pretvezo francoskega militarizma odklanja francoski program, po katerem bi se bili odpravili mednarodni dolгови in s tem tudi zmanjšal nemški dolg ter rešila evropska kriza. »Temps« primerja nato francosko in angleško vojsko bilanco in poudarja, da znašajo francoski stroški za vojsko malo več nego 5 milijard, dočim znašajo angleški stroški malo manj nego osem milijard francoskih frankov, ne upoštevajoč angleških kolonij, kjer se je samo v Indiji potrosilo nad 3 milijarde. »Temps« se čudi, da se more Franciji očitati militaristična politika.

Anglija

Predsednik irske vlade Collins umorjen

LONDON, 23. Neka vest »Associated Press«, ki je bila poslana »Daily Mailu«, javlja, da je bil predsednik irske vlade Michael Collins ustreljen s puško iz zasede blizu Bandona v škotski grofiji. Pred kratkim je bil izvršen proti Collinsu drugi atentat iz zasede, in sicer je bila vržena bomba proti avtomobilu, v katerem so napadalcii mislili, da se je peljal Collins.

Ranjen je bil le šofer, a Collins takrat ni bil v avtomobilu.

LONDON, 23. Vest o umoru generala Collinsa je vzbudila enodušno ogorčenje. Misli se, da bo po smrti Griffitha in Collinsa postal položaj na Irskem še resnejši. Irski glavni štab je izdal na čete proglas, v katerem jih poziva, naj ostanejo mirne in naj brez strahu nadaljujejo delo, ki Collinsu ni bilo usojeno, da bi ga končal.

Preiskava zaradi grozodejstev v Mali Aziji se ne bo vršila, ker stane preveč?

LONDON, 23. Reuterjeva agencija objavlja to-le informacijo: Ker je francoska vlada obvestila angleško vlado, da ni v stanu dati Rdečemu križu potrebne svote za organizacijo preiskave o grozodejstvih, ki so se vršila v Mali Aziji, se dvomi, ali se bo preiskava sploh mogla izvršiti. Za to potrebna svota za organizacijo preiskave o grozodejstvih, ki so se vršile v Mali Aziji, se dvomi, ali se bo preiskava sploh mogla izvršiti. Za to potrebna svota znaša 100.000 zlatih frankov, in Anglija je predlagala, da naj bi jo plačale v enakih odmerkih Anglija, Italija, Francija in Zedinjene države.

Poizkus plavanja čez Rokavski preliv

BOULOGNE SUR MER, 23. Snoch sta se vrgla plavčaka Burgess in Michel z angleške obali v morje, da bi preplavala na francosko stran. Plavalca sta 18 ur in pol, nato pa sta nadaljnje plavanje opustila. Burgess je že lansko leto uspel v klasičnem poizkusu, ki ga pa letos noče ponoviti.

Nemčija

Dve uri letel z brezmotornim aeroplanom

BERLIN, 22. »Lokal Anzeiger« poroča o poskusu letanja z aeroplanom brez motorja, ki ga je izvršil v Gersfeldu inženir Hentzen. Letalec je ostal v zraku skoraj dve uri in pol, kljub temu da je pihal veter z brzino 8 km na sekundo. Aeroplan se je povzpelo do nad 200 metrov višine. S svojim letom je inženir Hentzen dosegel prvo državno nagrado za letanje brez motorja v znesku 25.000 mark v zlatu. Letalo je zgradila tvrdka Fokker, ki je razpisala nagrado v znesku 250.000 mark za let na daljavo.

Prihod vstrijskega kancelarja v Berlin

BERLIN, 23. Včeraj je prispel semkaj avstrijski kancelar Seipel.

Ogrska

Madžari pravijo, da ne zbirajo vojske na jugoslovanski meji

BUDIMPESTA, 23. Madžarski brzojavni urad javlja: Nekateri inozemski listi so objavili vest, da Madžarska zbira vojsko ob jugoslovanski meji, da bi vdrla v Prekmurje. Z merodajne strani se odločno zanika vest o nameravanim vpadu. Ni bil ukrenjen nikak ukrep, ki bi upravičeval domnevo o zbiranju vojske. Madžarska vlada nima nikakor namena napadati svoje sosedo.

Politični metež v Italiji

»Il Popolo di Trieste«, glasilo fašistov Julijske Krajine, se roda »tistim liberalcem, ki še ne morejo videti resničnosti in ki brbljajo o demokraciji, kakor da bi bili še vedno v predvojnih, ali neposredno v povojnih časih... Zibljejo se v starih sanjah in starih nadah, ali pri tem le slabo prikri- vajo neko bojazen, da bi se fašizem prej ali slej utegnil istovetiti z državo samo in bi ji hotel s tem utisniti svoje lice.«

Tudi Paolo Scarfoglio piše v napoljskem »Mattinu«, da je fašizem nastopil kot »širok ljudski izraz«, kot reakcija proti zmotam državnih ustanov. To je: »fašizem naj pobija zlorabljanje svobode, ne da bi pa s tem ubijal svobodo samo«. Scarfoglio očita liberalcem, da hočejo postaviti državo proti narodu: tisto državo, ki ji je liberalizem zvest čvar, proti narodu, ki ima v fašizmu svojega prvoboritelja. Očitati treba tla — zaključuje Scarfoglio — od te zadnje zapreke in odprejo se široke in varne poti, fašizmu, ki bo potem stremel po istem cilju liberalizma. »Fašizem je duševno stanje, ki naj obnovi vse stranke, ker jih bo prisilil, da svoja naziranja spravijo v sklad z vrhovnim naziranjem naroda. V tem najdejo liberalci zopet svojo tradicijo. Le slepota jih more siliti, da jo odklanjajo.«

To bi bili slavospevi fašizmu, ki da hoče odpraviti politično in strankarsko življenje v Italiji.

Čujmo sedaj drugo plat zvona! Arturo Labriola — razpravljajoč v »Piccolu« o boju fašizma proti socializmu — naglašala, da je ta poslednji odraz vprašanj, ki jih družba mora rešiti. Fašizem pobija socializem, ali slednjega bo moral sam gojiti — socializem, če bo hotel voditi mase. Ubrati bo moral pot razrednega boja! Toda, zgoreno bi bilo — nadaljuje Labriola — če bi mislili, da je boj med fašizmom in socializmom le zgolj dvogovor med tema dvema in da se ne dotika tudi drugih strank. Fašizem ni nikako akademski gibanje, ki sledi idejam in načelom. Pri njem je dejanje nad idejo.

Na podlagi te označbe fašistovskega gibanja razpravlja Labriola o razmerju med fašizmom na eni in liberalizmom in demokracijo na drugi strani. Fašizem ne vidi v liberalni državi — narodne, (to je: fašistovske) države. Zato jo hoče zrušiti. Po

mnenju fašizma liberalizem sicer umira, vendar pa da se še oklepa svojega dosežanega gospodstva. Socializem je dedič in zadnji rezultat liberalizma in demokracije. Čim bi se socialistična stranka zrušila, bi obvisela demokracija v zraku — ker bi ostala brez oslonja v masah. Oboroženi napadi fašizma proti socializmu zadevajo torej le navidezno tega poslednjega, v resnici pa so naprjeni proti demokraciji in prvih vrst bojnikov. Ali zrušitev prvih vrst občutijo potem krvavo vrsto v ozadju. Labriola trdi, da s padom socializma bosta neodržljivo ranjena demokracizem in — država!

Labriola, bivši socialist, ne vprašuje, koliko je socialistična stranka zakrivila in zaslužila kazen, marveč stoji v središču zanj sledeče vprašanje: ali bi ne imel padec ali oslabeitev socialistične stranke usodne posledice za trdnost in življensko silo demokracije in liberalne države; za demokracije in liberalne države? V igri je obstanek demokracije države. Z razvedenjem glasil javnega mnenja, požiganjem zasebnih hiš, pobijanjem zasebnikov, ki niso ničesar drugega zakrivila, nego da imajo svoje mnenje: s tem se rušijo zakoni države in ne le kaka stranka, Rušijo pa se tudi zakoni civilizacije in človečnosti — tisti zakoni, ki so bili tako težko izvojevani v borbi z barbarizmom.

Labriola pa se zdi, da demokracije stranke še niso na jasnem o tem. Volilni porazi, ki so jim jih prizadejali socialisti, še pečejo demokrate. Se je jeza v njih proti socialistom, tako, da se radujejo na tihem viharja, ki je prišel nad te poslednje. Pomankljiva demokracijska kultura in pomankljive pravne liberalne in moderne zavesti jih begata, da ne vidijo nevarnosti od strani fašizma za njih lastno moderno državo. Čujejo sicer in čitajo, da fašizem hoče zrušiti liberalno in demokracijsko državo, uđajajo pa se krivemu mnenju, da so to le pisane besede. In tako ne store ničesar, da bi odpravilo nevarnost ali jo vsaj pojasnilo. Morda pa je resnica ta — pravi Labriola — da v Italiji ni nikdar obstajala kaka resnično liberalna in demokracijska stranka. Res je sicer, da naj demokracijska država ne izhaja fašizma; pač pa mora uveljavljati svojo avtoriteto kot demokracijska država, kot država, ki posebuje idejo in je bila zmagovalna. Zakaj naj bi se umaknila nasilni, militaristični in zato vojevitvi in k pustolovstvom nagnjeni državi?

Po mnenju Labriole ima sedanja kriza svoj izvor v tem, da so se demokracijske stranke razcepile in niso mogle zato ustvariti enotne liberalno-demokracijske vlade. S tem, da je vlada prešla iz nespretnih rok Bonomiya v roke Facte, je bil ugled države — že poprej kompromitiran — razdejan popolnoma. In Labriola vračuje Facto, ali res misli, da more meščanško vojno zaustaviti s samimi pozivi na dobro voljo državljanov in njih ljubezen do domovine? Sedaj gre za življenje ali smrt demokracijske države. Ne gre samo za boj med fašizmom in socializmom. V središču boja je demokracijska država. Ali naj jo pustimo v — klavno? Ali naj jo povrnemo v moralni položaj nekdanjih časov? Edino rešitev pred grožnjo skrajno pogubo vidi Labriola v tem, da se demokracijske stranke ne dajo ostrašiti, marveč da pridejo do jasnega razumevanja nevarnosti!

To bi bila nekoliko drugačna sodba o fašizmu in njegovih namelih, nego pa zvezo njih slasvoevje v tržaškem »Popolu« in v članku g. Scarfoglia. V izjavah Labriole se zrcali vse razsulo sedanjega političnega življenja. Socializem je v razsuhu in utihnilo so lepe melodije o »kolaboracionizmu«. Demokracijske stranke so razcepljene, in v tej razcepljenosti slepe in povsem nesposobne za kakšno izdatno uveljavljanje. Tudi okoli popularov postaja nekam čudno tiho. V preteklih med fašizmom in demokracizmom jih skoro ne omenjajo več. Pač pa smo čitali te dni par člankov iz peres odličnjakov te stranke, po katerih moramo soditi, da tudi v tej, doslej tako strogo organizirani stranki ni vse v redu. Je-li pri tem splošnem razsuhu, sprito tega političnega meteža, kako čudo, da podjetjini, brezobzirni fašizem nekako nadvladuje položaj in da se more postavljati v pozor rešitelja domovine in naroda? Kjer so vsi slepi, je enooki kralj!

Politični nasprotniki socializma smo bili vedno doslej. Pa na radi njegovih ciljev, v kolikor treme po socialni pravičnosti, v kolikor je socializem predstavnik borbe proti krivicam, ki jih trpe proletarski sloji. Razlogi so drugi, ki so znani in ki nečemo tu razpravljati o njih, ker bi morali napisati marsikako ostro besedo. To pa nas ne ovira, da ne bi pritrili Labrioli, ko pravi, da bi bila nesreča za Italijo, če bi povsem propadla stranka, ki je nositeljica velike ideje in predstavnica gospodarskih in socialnih zahtev širokih plasti. Nesreča bi bila, ker bi se organizirana borba proletarstva prelevila v divjo, neurejeno borbo, ki bi rušila temelje za vsako koristno urebo političnega in socialnega življenja. Politični organizem v Italiji je bolan. A zločinska lahkomišelnost in slepota bi bila v misli, da se to življenje da ozdraviti brez sodelovanja zastopstva širokih mas delavskih slojev, — ki se trudijo bdi z roko, bdi z glavo. Fašizemstvo bi morda res predstavljalo neko navidezno avtoriteto, v resnici pa bi zaigralo le nove plamene, na znotraj in najbrže tudi — na zunaj!

Rolaki! Ne zabite na šolsko društvo!

Prebivalstvo Jugoslavije

Po uradnih podatkih o zadnjem ljudskem štetju živi v Jugoslaviji 12.017.323 duš. Površina celokupnega državnega ozemlja meri 248.987 kvadratnih kilometrov.

Na posamezne oblasti je razdeljeno jugoslovensko prebivalstvo, kakor kaže sledeča razpredelnica, ki vsebuje obenem tudi podatke o površini vsake posamezne oblasti:

Oblast	kv. km.	prebiv.
bačka	7.267,0	590.500
beogradska	9.581,4	762.493
bihačka	5.603,0	217.023
bitoljska	11.969,0	341.095
bregalnička	4.956,0	104.460
čubrovačka	2.649,4	136.698
kosovska	8.471,9	351.990
kruševačka	2.709,9	152.976
ljubljska	9.489,0	537.079
mariborska	7.569	624.121
moravska	2.899,4	183.959
mostarska	9.139,0	265.320
niška	7.269,3	422.273
osječka	13.383,5	775.723
podrinska	3.551,3	182.358
podunavska	6.094,1	405.113
požarevačka	4.230,5	219.103
primor.-krajška	14.121,9	621.798
raška	8.435,8	264.803
sarajevska	8.405,0	287.214
skopska	8.849,0	336.423
splitška	9.836,4	469.111
srijemska	6.865,0	407.023
sumadijska	3.864,4	241.862
timocka	6.352,4	240.506
travnička	10.116,0	280.309
tuzlanska	8.918,0	416.413
užička	7.555,7	214.271
valjevska	2.457,8	133.984
vrbaška	9.918,0	423.240
vranska	5.869,7	249.321
zagrebačka	8.162,3	809.482
zetska	13.326,0	348.957

Ako primerjamo število prebivalstva s površino države, dobimo relativno gostoto naseljenosti Jugoslavije, ki znaša 48 prebivalcev na en kvadratni kilometer. Po številnosti prebivalstva stoji Jugoslavija prav blizu Čehoslovake, katere prebivalstvo šteje 13.000.000 duš. Med drugimi sosednimi državami omenimo Romunsko, ki ima 15.000.000 prebivalcev, Avstrijo s 6.500.000 prebivalcev in Bolgarsko s 4.500.000 duš.

Po materinem jeziku se deli prebivalstvo Jugoslavije na sledeči način: 1) srbsko-hrvatski jezik govori 8.636.931 prebivalcev, 2) slovenski 1.023.568, 3) druge slovanske jezike 202.972, 4) romunski jezik 183.073, 5) italijanski 9.630, 6) nemški 512.207, 7) madžarski 492.079, 8) arnavtski (albanski) 483.871 in 9) druge jezike 200.584 prebivalcev.

Po veri pa je prebivalstvo jugoslovanske države razdeljeno tako-le: 1) pravoslavni kristjanov je 5.529.261, rimskih katolikov 4.473.877, grških katolikov 41.668, muslimanov (Turkov) 1.379.687, protestantov 216.769, Judov 64.098, drugih ver 47.531 in brezvercev 2042.

Po spolu je bilo naštetih 5.741.527 moških in 5.983.388 žensk. Od 12.017.323 prebivalcev je bilo 11.577.749 jugoslovanskih državljanov, 111.338 tujcev in 335.838 še neodločenih.

Dnevne vesti

SEJA POLITIČNEGA DRUŠTVA »EDINOST«. Tržaški odborniki in zaupniki so ujedno zbirali na sedenec, ki se bo vršil v petek, 25. t. m., ob 8. uri zvečer v uradni prostorih »Edinosti« s sledečim dnevnim redom:

Povetovanje o naši politični organizaciji za Trst in okolico v okviru skupnega političnega društva za Trst in Istro.

Salata o bodočnosti Trsta. Tukajšnjemu »Piccolu« je dovolil senator daljši pogovor o delu komisije za trgovski promet in o bodočnosti Trsta. Senator Salata je naglasil, da bo komisija končala svoje delo v šestih mesecih, kakor je bilo prvotno določeno. »Z drugimi besedami — je rekel sen. Salata — teh šest mesecev se porabi za sestavo obširnega načrta. nekatere splošne slike ukrepov, ki se bodo smatrali za neobhodno potrebne za povzdigo pristanišča. Jasnno pa je, da se življenje in bodočnost Trsta ne bosta mogla strogo držati izključno tega, kar bo komisija predlagala in kar ukrene vlada. Treba je računati z drugimi okoliščinami, ki so izpremenljive in ki se ne dajo predvidevati in ki bi nastale na pr. radi morebitnih izprememb v zaledju. Kar se tiče tega poslednjega, bo gotovo preteklo precej časa, preden pride zopet v svoje pravo vsaj gospodarsko, ako ne tudi politično ravnotežje. V sled tega bi se zdelo pametno, ako bi komisija tudi preko določenih šest mesecev dalje sodelovala z osrednjo vlado... Senator Salata je govoril tudi o ukrepih v prilogi ladjedelnici. Zakonski načrt De Vito o trgovski mornarici je odložen, toda on (Salata) upa, da bo zakladno ministrstvo našlo kljub temu kak način, kako prepričati, da bi se ladjedelnice zaprele, kar bi povzročilo odpust oziroma razpršitev delavcev. To pa bi bilo zelo škodljivo za političnem oziru, med tem ko bi povzročilo vladi na drugi strani nove finančne žrtve, ker bi se moralo mnogo več izdajati za podporo brezposelnim.

Zanimivo je, kako si senator Salata predstavlja bodočnost Trsta. Ta bodočnost se po njegovem mnenju ne bo naslanjala na trgovino, temveč na industrijo. »Živeti v edinem zaupanju v Trst kot tranzitno pristanišče, kakršno je bilo v preteklosti — je zaključil senator Salata — bi pomenilo se izlagati grenkim razočaranjem. V sled tega bo akcija usmerjena tako, da bo s čim večjo podporo pospeševan razvoj

starih industrij kakor tudi novih, ki bodo gotovo nastale, ko bodo posebene in izjemne zakonske odredbe vzpodbujale zasebno iniciativo... Te besede senatorja Salate so zelo znatne. V njih je zopet in na skrajno previden način opozoril Tržančane, naj si glede svobodne huke ne delajo nikakih iluzij. Med vrstami je izjavil zastopnik vlade, da je vprašanje obnovitve tržaškega pristanišča v prejšnjem obsegu neresljivo. To smo tudi mi ponovno naglašali in razlagali to dejstvo kot posledico nove politične uredbe, vsled katere je prišel Trst v gospodarski sistem, v katerega po svoji zemljepisni legi ne more spadati.

Sploh moramo priznati sen. Salati, da nas ni v svojih govorih malo ali nič »farbal« s praznimi obljubami. In to je tudi neka vrsta »zaslug«.

Poslanec Dudan v Jugoslaviji. Kakor poročajo iz Rima, pojde te dni fašistovski poslanec Dudan v kratkem na Reko in potem na Dunaj, da se udeleži mednarodnega sestanka parlamentarcev. Na tem sestanku se bo razpravljalo tudi o narodnih manjšinah in poslanec Dudan bo govoril pred parlamentarci vsega sveta o »strašnem položaju«, v katerem da se nahajajo italijanske manjšine v Dalmaciji in v Kvarneru. Poslanec Dudan nam je dobro znan po svojih že brezštevilnih interpelacijah o tem predmetu, posebno pa po svojih izjavah, ki jih je priobčil v nekem ameriškem listu in o katerih smo govorili pred par dnevi obširno na uvodnem mestu. V teh izjavah je zahteval fašist Dudan mednarodno blokado proti Jugoslaviji in pa odgovor rapske pogodbe.

Tržaško in reške vprašanje. Razpravljajo o komisiji za uredbo tržaškega vprašanja, ki ji je predsedoval te dni načelnik osrednjega urada za nove pokrajine, senator Salata, naglašajo sušiske »Primorske novine«, da ta tržaška komisija ni v svojem bistvu nič drugega, nego »pendant« za proučevanje reškega vprašanja. To bo forum, kjer pride do izraza kompetentno mnenje o bodočnosti Reke in reške luke. In to mnenje — pravi reški list — si gotovo usvoji tudi uradna Italija. Že govor senatorja Salate daje slutiti, da bo ta komisija zariše italijanske gospodarske akcije na Jadranu. Saj je rekel g. Salata, da ta komisija dobi vse potrebne informacije o vseh važnih vprašanjih, katerih rešitev dozoreva po tolikem in morda nepotrebnem odlašanju. Tako da pride komisija v položaj, da bo mogla dati koristne napotke Trstu in Italiji. Ta vprašanja pa so: ureditev železniških zvez z zaledjem, sklepanje trgovskih dogovorov z Avstrijo, Madžarsko in Jugoslavijo, uredba reškega vprašanja z italijansko-jugoslovanskim sporazumom. Z ozirom na to poslednje vprašanje je izrekel g. Salata znamenite besede: »Z italijansko-jugoslovanskim dogovorom dobi Reka možnost, da pokaže, na kak način bo mogla vršiti svojo nalogo, ki mora biti vzporedna z nalogo Trsta... «Primorske Novine» sklepajo po teh besedah, da Italija noče, da bi bila Reka gospodarski neodvisna od italijanskega gospodarskega življenja. Sicer pa razumeva sušiske list izjavo g. Salate tako, kakor jih je razumel vsak razumni človek v Trstu: da naj se Tržančani odločijo pretrgati zahteve po uvedbi svobodne luke! Sicer pa priznava list, da je sen. Salata znal spretno osladiti to grenko kroglico. Ali — za koliko časa?

Nekaj za »Nazione« o kraljevih imenih. Prejeli smo: »Nazione« priznava torej, da ima »Edinost« prav, ko piše o celim leksikonu kraljevih oznach za Boršt. Ali kakor da bi ji bilo žal tega priznanja, se hitro umika od pametnega spoznanja in se izreka za oznabo »Mocco«: Z mesta je upihnila svečo, priznajo bogu pravilnosti in je prižgala drugo svečo bogu — zmehnjave. In ta svoj korak utemeljuje najprej s trditvijo, da se tudi železniška postaja imenuje tako. Da, res je, ali — od kdaj? Od italijanske zasedbe sem. Prej pa je imela postaja vedno ime: Boršt, oziroma Borst. Kakor se imenuje vasi in ta je bila menda poprej tu, nego pa železniška postaja. Tako je bilo ime vasi od pametiveka. Logično je torej, da se imenuje postaja po vasi, ne pa vas po postaji! Ime Boršt izvira iz ljudstva in je prave naravne ime. Prosimo: povprašajte le Tržančane italijanske ali pa slovanske narodnosti, kam da gredo! Vsi Vam bodo govorili, da gredo — »Boršt! Nikdo ne bo govoril o Mocco, razun morda kakega prenapeteža. Gospoda pri »Nazione«: poslušajte in uvažujte glas ljudstva — tudi svojega!

»Nazione« se zateka tudi k smešnemu izgovoru, da je oznaba Mocco najkrajša. Vrlo dobro! Ker pa je že »Nazione« tako pridna in se ji tako mudi, vidi, da smo mi še pridnejši in da se nam res zelo mudi! Oznaba Mocco ima dva zloga in pet črk Boršt pa le en zlog pa tudi pet črk! Morda ji je kljuka na s na poti. Nu, pa naj je Italijani ne pišejo, se manj pa izgovarjajo! To delo prepustite le nam Slovencem, ki smo trdnjejša kova. Na vsak način je torej oznaba Boršt krajša, nego-li Mocco! Je tudi bolj praktična, ker je ljudska, starodavna in ne more žaliti ušesa niti najrahločutnejša Italijana. In pa — kar je glavno — ima zakonito podlago, česar se o Mocco in drugih italijanskih skovankah ne more trditi. Imenujte to vas makari s kakim kitajskim Čing-Cang, ali zakonito mora biti in pa nekaj gotovega, določene, da ne bo mogel vsak uradnik nazivati naše kraje, kakor je ravno njemu prav!

Mislite si, kar hočete! Fašisti so sklicali velik shod na trg v Trzinu. Imel je biti to protesten shod, radi naslednjih dogodkov. V prvih dneh julija so tržaški fašisti pridili enega svojih navadnih pobodov po furianski cesti. Ko se je ena skupina v noči pevačje vračala v mesto, jo je neka gruča mladeničev napadla. Prišlo je do spopada, v katerem je bil fašist Zonca težko ranjen. Fašisti so priridili na to svojo »kaznovno ekspedicijo«, in so izsledili in prepleli ranila in njegove tovarise. Na to je politična oblast dala zapreti tajnika tržaške fašistovske zveze in še nekega drugega fašista, ki so ju potem odvedli v gorisko ječo na razpolago sodniške oblasti. Po 35 dneh preiskovalnega zapore ju je preiskovalni sodnik izpustil na svobodo, odstopivši od nadaljnega postopanja. S tem pa ta afera še ni bila rešena. Pozneje je oblastvo odredilo aretacijo dveh drugih fašistov, ki sta bila na sumu, da sta se udeležila tiste kaznovane ekspedicije. Čim je fašistovska zveza v Trzinu doznala o tem, je sklicala za minulo nedeljo gori omenjeni protestni shod. V Trzin je prišel tudi poslanec Giunta, ki pa je imel popred v Trstu razgovor z generalnim civilnim komisarjem Mosconijem, v Trzinu pa s tajnim akcijskim odborom fašistovske zveze in s civilnim komisarjem Alesom... Med tem so zbrani fašisti čakali na poročilo Giunta o

uspehu teh razgovorov. Izjave oblastva so bile — povsem zadovoljive, nameravani shod se ni vršil in fašisti so se razšli, pevajoč »Giovinezza«, vzklikajoč Italiji in vojski —! Mi smo samo beležili po italijanskih listih in prepustimo čitateljem, naj si mislijo, kar vsakdo hoče!

Fašizem in armada. Listi so priobčili sledeče pismo, ki ga je poslal nekoliko častnikov uradništvu rimskega lista »Giornale d'Italia«: »Gospod ravnatelj! Dovolite da se nekoliko častnikov četnih poveljnikov, ki so bili v vojni odlikovani, obrne do Vašega lista, da se razprši težek dvom, ki napolnjuje te dni našo dušo z žalostjo. Mi smo simpatizirali s fašisti — kaj bi to tajili — ko so se borili proti boljševizmu. Danes pa se govorijo o polemikah o kralju in monarhiji. V tem oziru se mora Mussolini jasno izraziti. Naša prisega zvestobe se ne sme okrniti. Ako bi bili fašisti proti kroni, potem se bo glasilo naše povelje »fuoco fermano«. Lastniki italijanske armade se prej ubijajo, kot bi postali izdajalci. Podpisani: nekoliko častnikov v imenu cele armade.«

To pismo je zelo znatno, ker nam kaže, da ne odgovarja resnici, da bi bila vsa armada brezpogojno na strani fašizma, posebno pa ne na strani boljševiškega in revolucionarnega fašizma, ki sanja o nasilni izpremembi vseh državnih ustanov in o diktaturi. Po tem se tudi vidi, kako velika nevarnost bi grozila v slučaju fašistovskega »pohoda na Rim« armadi sami. Kakor znano, bo govoril Mussolini o razmerju fašizma do monarhije na obsevnem zboru stranke, ki se bo vršil to jesen v Napolju. Od stališča, ki ga zavzame fašizem napram temu vprašanju, bo v mnogem odvisna usoda njegovega samega.

Zanimiva slika. Včeraj smo posneli pod tem naslovom po nekem tukajšnjem listu opis razmer na prekomorskem parniku »Filadelfia«, ki se nahaja v neapoljskem pristanišču poln izseljencev, kateri so se imeli s tem parnikom prepeljati v Ameriko. Posadka tega parnika pa se je spuntala in popolnoma zagospodarila na njem. Izseljenci so izloženi vsled ta razmer velikemu trpljenju in nekateri celo »koti«, ker so obenem z vozovnico plačali tudi hrano, ki pa je vedel neredov na parniku ne dobivajo. Danes pa čitamo v istem listu, da »Filadelfia« ne more odpotovati, ker so njeni gospodari v bankrotu. Predsnočnim pa da so uporni morjari parnik zažgali. Zanimiva slika postaja bolj in bolj zanimiva in je tem zanimivejša, ker je bil parnik po poročilu dotičnega lista vojaški zaseden po orožnikih. Kakor slika, so zanimive tudi razmere, v katerih je kaj takega moglo.

Naradni tabor v Matenjevsi. Kakor je bilo že parkrat javljeno v »Edinosti«, se vrši v nedeljo 3. septembra v Matenjevsi — oddaljeni komaj 10 minut od železniške postaje v Prestranku — velik narodni tabor, pri katerem bodo sodelovali bližnje vasi: Matenjavas, Rakitnik in Zeje. Mlado in staro tekmuje, da se bo veselica na prostemem vrtu v senci košatih kostanjev obnesla kar najbolje. Veselični odbor je skrbel, da ne bo to navadna ljudska veselica temveč vse nekaj posebnega. Nastopali bodo razni pevski zbori. Med odmorji bo svirala domača godba in tamburaški zbor bo nudil poslušalcem narodne komade. Ples bo vedel ali manj postranska zabava, ker bo itak na sporedu več drugih razvedril in novosti. Pripravlja se ob tej priliki velik »dunaški prater« (razumljivo je seveda, da bodo »dunaške« krone izvezle iz prometa) »grozovita narama« bo imela tudi svoje obiskovalce. Takisto bo deloval »preroški gramofon«, kamor se bodo prav po ceni zatekli vsi oni, ki bi radi poznali boljše dni. H »Herkulovi skušnji« bo v prvi vrsti pripuščena mladina z dobrozavzetimi mišicami. Potujoči cigani in ciganke bodo kazali svoje umetnosti in zabavali goste. Razven tega so na dnevnem redu razne druge znamenitosti in šaljivi prizori. Kdor ni še bil v velikem mestu, si bo gotovo ogledal znamenitosti domačega muzeja. Obširni paviljoni z najboljšim prizgikom in iz izborna kapljico se pripravljajo posebno onim, ki radi rešujejo vinske in druge slične krize. Sploh se bo skrbelo, da se bodo gostje prav dobro imeli.

Mladino bo zanimala nočometna telma, ki se bo vršila v dopoldanskim urah. Svoj prihod in sodelovanje so prijavila v prvi vrsti razna mladinska društva kakor: M. D. P. Sv. Jakob, »Omladina« Trst, MDP, Magdalena, MDP, Boršt, »Sloga« iz Opatije in razna pevstva društva. Nadalje prijave sprejema MDP pri Sv. Jakobu oz. posamezni odborniki v Matenjevsi.

Čisti izkupicek je namenjen zgradbi društvenega doma v Matenjevsi, katerega vpostavitve pričakujejo vse bližnje vasi. Del dobika se nakaže tudi prepotrebnih »Dijaški Matici«.

Prepričani smo, da se bodo vabilu odzvali ne le samo bližnje vasi, temveč tudi goriski in tržaški gostje, posebno še, ker prireja tabor združena mladina, željna izobrazbe in prosvete. Pridite in pomagajte. — Domačin.

Nova metoda za razlikovanje notranjih bolezni. Iz Opatije smo prejeli: Jugoslovanski listi javljajo, da je naš rojak dr. Ante Grgrina, zdravnik v Opatiji, imenovan za docenta za čreškega vseučilišča na novourejeni katedri fizikalne diagnostike. Svoje imenovanje ima g. dr. Grgrina zahvaliti novi metodi preiskovanja in razlikovanja notranjih bolezni, ki jo je on izdal in demonstriral v Zagrebu, na Dunaju in v Gradcu, ter v bolnišnicah drugih mest, kjer je ta nova metoda sprejeta radi njenih eksaktnih rezultatov. Metoda, ki jo je izumil imenovan »hypslofonija« temelji na poslušanju zvokov, ki prodirajo skozi telo in pri tem menja svoje prvotne prizvokove po gostoti tkanih organov, skozi katere prehajajo. Temelji te metode so že davno znani v akustiki pod imenom načela svobodne resonance in nauka o višjih stranskih prizvokih; ali, še le g. dr. Grgrinu je bilo dano, da jih uporabi pri medicinskem nauku in da po dolgem proučevanju in preiskavanju iznajde metodo hypslofonskega preiskavanja, ki ji znameniti kliničari prorokujejo veliko bodočnost. Kakor čujemo, je dobil g. dr. Grgrina laskav poziv, da svojo metodo razloži in demonstrira svojim čehoslovanskim kolegom v Pragi. Mi se iskreno radujemo in se ponajmo z vspehi našega rojaka in mu pravosno čestitamo na uspehih, ki so v čast njemu in našemu narodu.

Gostovanje gđne. Lydie Wisiak-ove. Gospodična Lydija Wisiak-ova, naša mlada in odlična umetnica, prva Slovenska koncertna plesalka, priredi sredi meseca septembra t. l. kratko turnejo po Julijski Krajini. To je povaj, ki ga bomo mi ne le veselili, temveč zaznamovali ga bomo sploh kot dogodek, kajti gđna. Wisiak-ova nam bo nudila s svojimi plesnimi koncerti res par uric pravega umetniškega užitka. Na potu je spremljata gđ. Vaslav Vlček, bivši plesni mojster Narodnega Divadla v Pragi, ter A. Balatka, dirigent narodne opere v Ljubljani.

Društvene vesti

Zveza Mladinskih društev v Julijski Krajini. V petek dne 25. t. m. redna odborova seja. — Ker se bliža 3. september dan »I. Omladinskega tabora« v Matenjevsi, so naprjeni vsi zastopniki podružnic da se seje z gotovostjo udeležijo. Predsednik.

Pripravljalni odbor magdalenske »Omladine« ima danes, v četrtek, dne 24. t. m. ob 8 uri zvečer svojo odborovo sejo. Radi važnosti točk dnevnega reda, tičočih se obnega zbora, so vabljani vsi odborniki, da se je gotovo in točno udeležijo. Vabljeni so tudi že vpisani člani, kakor tudi mladina, ki se zanima za dramatično umetnost. Zdravo! — Predsednik.

Srednješolska organizacija. Za danes napovedani sestanek se vrši ob 17 in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, ob 18. Odbor.

Iz tržaškega življenja

Novorojenček v čudnih poyovih. Kaj takega se še ni pripetilo v Trstu, kakor včeraj. Našlo se je že več novorojenčkov, ki so jih okrutno in nesrečne matere izpostavile na ulici zavite v cunj ali lepo perilo, že kakor je bila mati premožna in več ali manj usmiljenega srca; v takem zavoju, kakor je bil najden včerajšnji novorojenček, pa ni bil najden se nobeden. — Kmetica Franca Pjerižič, stanujoča v Rojano, je šla včeraj kakor po navadi v mesto s košaro na glavi. Začudena je obstala blizu nekoga gradilišča na Skorklji Ardaroli, ko je zapazila v jarku poleg ceste zavoj, v katerem se je nekaj gibalo. Odložila je košaro in stopila blizu. Uboga starica — žena ima že blizu 70 let — se je v prvi mah prestrašila, nato pa so se ji v njeni dobrodušnosti nabrale ustnice v posmeh. V kupu papirja je bil zavit novorojenček, ki je nič hudega sluteč cecal iz steklenice, polne mleka. Starica je dvignila ubogega otroka ga zavila, kakor je bolj mogla in ga položila v košaro. S košaro na glavi je nadaljevala pot v mesto. V bližini, kjer je ležalo dete, ni bilo videti žive duše. Starica je šla v mesto naravnost, na kvosturo, kjer je povedala kako in kaj. Dete so odnesli v bolnišnico v maternski oddelek. Zanimivo je, da je bilo dete zavito v tržaške liste s predvčerajšnjim datumom. Bili so zastopani vsi tržaški dnevniki in tedniki in celo vse zadnje številke tržaških humorističnih listov! Bog vedi, ali ni hotela okrutna mati s tem namigniti na internacionalni značaj detetovega očeta...

S kravim nožem. Predsnočnim okoli 17 je nastal v ulici Felice Venezian silen krik. Slišalo se je tudi nekoliko strelcev. Kaj se je zgodilo? Po ulici je bežal brez klobuka mož, za katerim je tekkel drug s kravim nožem v roki. Za njima je sopihal mestni redar. Ljudstvo se je preplašeno razbežalo in vsak si je po svoje zamisljal sprito krvavega nota krvavo tragedijo, katere konec se ravno kar vrši v ul. Felice Venezian. Stvar pa bi bila res postala huda, če bi ne bil prestrjel junaku z nožem poti orožnik s samokresom v roki. Šele ko sta imela nasilnika s kravim nožem v rokah orožnik in prihiteli mestni stražnik se je ustavil tudi mož brez klobuka in prišel bliže. Zgodilo se bilo tako-le: Na vogalu ul. Sporecavila in ul. Felice Venezian je mož brez klobuka, ki se piše Benussi, prodajal lepe rdeče dinje. Prišel je k njemu kupec in si ogledoval blago. Ni mu ugajalo in je to tudi odkrito povedal Benussiju. Ta pa mu je velod zlovoljno, naj gre lepo svojo pot; če mu ne ugaja, naj ga pa ne kupi. Beseda je dala besedo in kupec je planil ter prismedil Benussiju klobuto. Ta je v hipu kar obstal, nato pa pomiril in mu jo vrnil kot pošten trgovec z obrestmi. To je kupca tako razjarilo, da je zgrabil nož z mize in planil proti Benussiju. Ko je ta videl, s kom ima opraviti, se je obrnil in zbežal, kupec pa za njim z nožem v roki. Neki mestni stražnik je vso stvar opazoval in v odločnem trenutku skočil za bežetnika. Ustrelil je tudi parkrat iz revolverja, da bi oplašil krvočolnega kupca. Toda vse zaostoj. Ta je dirjal kakor znorel za preplašenim Benussijem. Z nožem v roki, ki ni bil krvav, pač pa rdeč od kosov dinje, ki so se ga držali, ga je bilo strašno pogledati. Ljudje so kar bežali na vse strani. Ko so ga stražniki ustavili, je vrzel nož po tleh in se jim vdal. Peljali so ga v zapor, kjer jim je povedal svoje ime: 32-letni Mihael Varini, trgovec s sadjem, stanujoč v ul. S. Silvestro 1.

Pogreb nesrečnice, ki se je obesila zaradi lakote. Včeraj se je vršil pogreb nesrečne matere, ki se je pred dnevi obesila, ker je bila družina brez vsakih sredstev in ji je hlini oskrbnik razen tega tudi odkazal stanovanje. Pogreb se je vršil iz ulice Broletto 3 na mestno pokopališče. Krsto, ovito v črno, so nosili člani Zveze najemnikov. Na pokopališču se je poslovljalo od pokojnice tajnik Zveze najemnikov z ginjnim besedami.

Semomor s samokresom. V ul. Dell'Olmo 13 sta stanovala dva brata Conte, oba mizarja, ki sta imela svojo delavnico v ul. Molin a vento 3. Navadno sta šla oba brata skupaj domov,

Vesti z Goriškega

Iz Kanala. (Obisk fašistov.) V nedeljo, dne 20. t. m. je pooblaščen trg g. Giunta z drugimi fašisti iz Gorice in Tolmškega. Bili so oboroženi od nog do glave. Ljudje so se jih tako bali, da niso prišli niti k popoldanskim službami. Popoldne so razvili »gagliardetto« na trgu, katerega jim je podarila neka gospa iz toplejših krajev po imenu Tarroli. Razobešenih je bilo tudi precej zastav, katere so prinesli s seboj fašisti in jih razobešili za časa njih slavnosti, a zvečer so jih spet odnesli. Govorili so g. Giunta, inž. Heiland, prof. Conforto. V imenu »kanalskega ljudstva« se je zahvalil posetnikom g. Cacesse. — Pričujoči so bili pri slavnosti delavci, ki so si prišli kruh služiti k nam. Kosilo so imeli pri trgovcu in gostilničarju Garlatti, ki ima 3 sinove. Njih stari oče je prišel v Kanal, ko je tukaj bila tovarna zemljin vrh v lonceve.

St. Peter na Krasu. Predsnočnim ob eni popoldni je začelo goret v parni žagi g. Josipa Medice. Ogenj je upepelil vso tovarno in vso zalogo lesa. Škoda je ogromna. Vzroki požara niso znani. Gašenje je bilo nemogoče, ker je radi suše veliko pomanjkanje vode in v sledenemostne organizacije in opreme požarne breme. V tovarni je delalo okoli 30 delavcev, ki so prišli vsled te nesreče ob svoj vsakdanji zaslužek. Veliko škodo bodo trpeli tudi okoliški kmetje, katerim je bila ta žaga važen vir zaslužka, ker jih je bilo mnogo med njimi zaposlenih pri prevažanju lesa. Požar ni zahteval nobene žrtve in kot druga sreča v nesreči se lahko smatra tudi okoliščina, da ni bilo ta dan nikakega vetra, tako da se požar ni razširil še na druga poslopja. Pri gašenju so sodelovali tudi ognjegašci Slavine in Velikega otoka pri Postojni. Ta požar, ki je bil eden največjih v postojnskem okraju, je mučno pretresel vse prebivalstvo.

Saksid pri Dornbergu. Omladina na Saksidu pri Dornbergu priredila na 3. sept. t. l. svojo prvo veselico s sledečim sporedom: 1) Pozdrav; 2) »Škrjanček«, poje meš. zbor na Saksidu; 3) »Ujeteja puča tožba«, poje meš. zbor Dornberg; 4) »Pastir«, poje moški zbor — Dornberg; 5) »Oj z Bogom ti planinski svet«, poje meš. zbor — Dornberg; 6) »Kiša«, meš. zbor na Saksidu; 7) Blage duše, veselica v treh aktih; 8) Prosta zabava: srečeval, šaljiva pošta itd. — Začetek točno ob 3.30 popoldne. — K. Obilni udeležbi vabi Omladina.

Dva tekme. Tridesetletni Ivan Matevžič iz Tribuše se je bil zagledal v neko dekletko iz svoje vasi, ki jo je hotel pregovoriti zase z lepimi besedami in obljubami, a ni nič pomagalo, ona ga namreč ni marala. Matevžič pa se ni dal ostrašiti, šel je k njenim staršem in zaprosil za njeno roko. Starša sta bila takoj zadovoljna in tudi hči se ni mogla dolgo upirati volji staršev, privolila je v zakon z moškim, ki ga ni marala. Zgodilo pa se je, da je opazil Matevžič, da se je nekega dne ona oddaljila z nekim drugim moškom na polje. Šel je za njo, ves ljubosumen, in res videl, da sta v odstopanju k njemu začela ljubavni razgovor. To je Matevžič tako razvnelo, da je planil na oba in jih začel obdelovati s palico, da je bilo joj. Toda njegov tekmelec ni bil človek, ki bi mirno držal palice, vzletel je nož in ranil Matevžiča. Bog ve, kaj bi se bilo še zgodilo, da niso prišli na vpitje orožniki, ki so odpeljali enega v bolnišnico, drugega pa v ječo.

Ribe so lovili. Orožniki so dobili nekega Kocijančiča Arturja in Abrinija Bruna, ki sta lovila ribe v Soči ob obmestu pri Barki. Bila sta opozorjena, da tega ne smeta; dva kaj rib pa sta morala za ta pouk seveda žrtvovati.

Elektrika ubila dva konja. Pred par dnevi je umoril električni tok v ulici Torrente dva konja, ki sta bila last Jožefa Štrukelj iz ulice Borzelini. Nesreča je hotela, da sta pripeljala konja voz pod električno napeljavico za razsvetljavo ravno v hipu, ko se je ena žica odtrgala in padla na oba konja. Konja sta bila na mestu mrtva. Žica se je pretrgala, ker je bila vrgla »mularija« čez njo drugo žico, da je ta pregorela in padla na tla.

Neznanci. Pred par dnevi je prišel urar Picelli Anton v svojo urarno, da bi se lotil dela. Zapazil pa je, da ni vse v redu in da je med tem časom, namreč po noči, nekdo rogovil in imel opravka v njegovi prodajalni. Zapazil je luknjo v zidu, ključno na tleh in še druge znake. K sreči je imel urar navado, da je odnesel dragocene stvari na dom zvečer. Tudi je moral neznance preprediti kak šum, da so vse na mestu popustili in šli.

Perica svoje vrste. Pred nedolгим se je predstavila neka gospe Grapulin na tekašcu V. E. III. neka ženska, ki je dejala, da je perica s Korna, povedala je tudi ime. Gospa ji je dala perila v vrednosti 1000 L, da naj ga opere. Toda čas je potekal, perica s perilom pa ni bilo nazaj. Tedaj se je šla gospa informirati na Korna, kaj je z njo perico, kjer je izvedela, da perice s podobnim imenom tam ni. Gospa je bila nasedla drzni sleparici.

Tatvina. Tatovi so prišli v stanovanje nekega Ivana Sereš, ki stane v ulici Ponte Isanzo in so mu vse prebrskali in vzele, kar se je njim zdelo vrednega, nato pa odšli. K sreči so naredili škodo samo za 300 lir.

Ob belem dnevu. Dva drzna neznanca sta prišla ob belem popoldnevu na stanovanje trgovca Julija Vizantina, pozvonila in vprašala trgovčev hčer Marijo, ali je njen oče doma. Ko pa sta slišala, da ne, sta se dozdnevno odpravila. Čez nekaj časa je začela Marija neznan ropot od vrat, šla je gledat in videla, da nekdo s silo odpira vrata. Začela je vpiti: »Tatovi, tatovi!«, kar je pomagalo, da sta zlikovca pustila delo in izginila.

O te ženski. V neki gostilni sta se Simiči Alfred, šofer, doma iz Podgorice in neki Hvalič Karel iz Gorice sprla radi žensk. Besedam so sledila tudi dejanja, zaupnice in pesti. Nazadnje je vzel Hvalič prazno čašo od piva in udaril nasprotnika po glavi. Seveda se bo moral za to vročkovno dejanje zagovarjati in je že pod ključem, oni drugi pa v bolnišnici.

V Soči je padla neka Hermenegilda Mletica, stanujoča na Solkanski cesti; stala je ob reki, ko se ji je kamenje razrušilo pod nogami in je strmoglavila v vodo. K sreči so bili takoj ljudje na mestu, da so jo rešili. Pripeljali so jo v bolnišnico usmiljenih bratov. Dobila je več raznih telesnih poškodb.

Dornberg. »Slovenska Čitalnica« priredi dne 3. septembra veselico. Na sporedu je: F. Milčinskaga: »Volkašin«, roparska drama z Adamčevega pevsko skladbo. »Na kmečki svatbi«; F. Finžgarjeva burka: »Vse naše«. Nastopijo tudi trije bratski pevski zbori. Prireditelj se vrši v posojilnični dvorani.

Dijaški prosvetni tečaj se vrši, kakor že javljeno, v dnevih 27., 28. in 29. avgusta s sledečim programom: 1) Delo dijaštva med ljudstvom; 2) Prosvetna vprašanja; 3) Narodna higijena; 4) Geografske prilike Primorja in gosposarska struktura; 5) Kritika kapitalističnega gosposarskega reda; 6) Lekti protinostatkom vladajočega kapitalizma; 7) O zadrugištvu.

Vrši se prosvetni tečaj na Nanosu. Zbirališče pri gostilni Blažon. One tovariše, ki pridejo preko Gorice z vlakom ob 14.40 dne 26. t. m., poteka na kolodvoru v Ajdovščini vodnik.

Hrana, razen kosila, iz nahrbtnika. Za kosilo naj vsak prinese potrebno orodje ter za prenočišče na senu potrebno prerinjalo.

Akad. fer. društvo »Adrija« v Gorici.

S Tolmškega. (K razpisu učiteljskih mest za tolminski okraj.)

V razpisu čitamo, da je v tem okraju razpisanih 45 mest, torej nad polovico mest za stalno nameščenje, in da je polg tega prostih še 10 provizoričnih mest. Za okraj, ki obsega okrog 70 šol, ki obstoje po večini iz encoradrednic je to res veliko. Sprito tega bi moral biti ta okraj bolj vnet za gmošno stanje svojega učiteljskega, kot se je pokazal v svoji zadnji seji okr. šol. sveta, ko je glasoval proti okrajni dražinski dokladi učiteljskega, z motivacijo, da je okraj že itak prezadolžen. Drugi okraj, ki tudi nimajo sijajnih financ, vendar niso prezrli te točke in so priznali učiteljskega do doklada celo za leto 1921., da se tako oddolžijo svojim najpotrebnejšim delavcem.

Dovolj velika žrtve tolminskega učiteljskega je to, da more biti radi geografskih razmer duševno in telesno najbolj zapuščeno, in da mora povečini počevati na enorazrednicah in potovalnicah, kjer je delo podvojen.

Upamo, da se bo v prihodnji seji okr. šol. sveta znal prav ceniti pomen šolstva v sedanjih razmerah in delo učitelja ter se mu bo tudi v tem okraju vsaj za naprej priznala okr. dražinska doklada.

Le učitelj, ki je prost skrbi za svoj obstoj, je dober učitelj in vzgojitelj svojemu narodni Zopet ljubese. Poročajo nam: Lojze Tonon, star 37 let, doma iz Vidma, je ljubil neko Terezijo Ferfoljo, doma blizu Mirna, ki sta tudi govorila do zadnjega. Toda med obema ni bilo razmerje vedno najboljšo, večkrat sta se sprla, tako tudi pred nekaj dnevi; spor je končal z batinami, ki jih je dobila Terezija od svojega ljubimca. Kmalu nato jo je baje videl Tonon, ki je govorila z nekim drugim človekom, ki je prišel iz Gorice. Isti večer je prišlo v vas več Tononovih prijateljev, ki so preganjali čas na ta način, da so pili od gostilne do gostilne in provocirali mirne vaščane. Naenkrat je padel v smeri pri hiši, kjer stane Terezija Ferfoljo, strel iz revolverja. Padlo je tudi par bomb, ki so naredile v bližnji okolici obilo strahu. Tonon in njegovi tovariši so zbežali. Orožništvo je Tononu na sledu, da mu z zapornimi obliadi preverbo kri.

Opera v Gorici V Gorici se mudi boljša operna družba, ki bo dala par predstav. Eno izmed prvih oper bodo peli znano »Kraljico iz Tebe«.

Težka nesreča. Avguštini Devetak, star 36 let, doma iz Gabrij št. 26., ki je opravljal svojo službo s tem, da je zbiral razstreljivo, grane in drugo po okoličih je bil tako nesrečen, da je padel s tri metre visoke skale. Pri tem je dobil več ran, posebno na obrazu; spodnjo ustnico mu je prebilo. Pripeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, njegovo stanje ni nevarno.

Smrt vlad zastrupljenja. Poročali smo že, da se je v Gorici zastrupila neka Fabia Savonitti. Toda so jo smatrali za popolnoma izven nevarnosti, ker so ji dali naglo po-

moč pri usmiljenih bratih. Vendar pa nevarnost ni bila popolnoma odstranjena, zakaj zastrupljenka je umrla te dni v veliko žalost njenih dragih, ki niso pričakovali tega žalostnega konca.

Žena ga je okradla. Pred par dnevi je prišel v Gorico mlad zakonski par, da porabi ženitovanjsko potovanje v svrhu, da si ogleda vojno cono. Mlada zakonca sta dobila svoje pribežališče v enem tukajšnjih hotelov, ogledovala si Gorico in delala izlete v bližnjo okolico. Vse je šlo dobro in gladko v zakonski sreči, ko je novoporočenec naenkrat opazil, da mu je izginila draga nevesta in z njo tudi njegova denarnica, v kateri je bilo kakih deset tisoč lir. Če jo bo iskal, se ne ve. Ubogi mož, ki mu je žena že tako zgodaj začela delati take neprimike!

XIV. redni občni zbor akad. fer. društva »Adrija« v Gorici. Dne 6. avgusta t. l. se je vršil v Gorici občni zbor akad. fer. društva »Adrija«. Udeležba ni bila ravno sijajna, kar j. pripisovati precejšnji brezbriznosti dijaštva na Goriskem.

Po poročilu odbora, ki je svojo nalogo kot oživitelj društva in kot prvi odbor »Adrije« po vojni častno rešil, se je vnela precej burna debata o klubih v okrilju »Adrije«. Splošno je prevladovalo mnenje, da je obstojanje klubov s političnimi smericami v eni strokovni organizaciji ob danih razmerah krajino nezdružljivo in da vpliva na dijaštvo in na javnost skrajno nepovoljno. To dejstvo je povečalo nezanimanje v naših vrstah, kakor tudi pri našem izobraženstvu, tako da je bilo vpisanih letos v »Adriji« 33 rednih članov, kar je za celo Gorisko, del Kranjske in Koroske naravnost smešno število. Res je, da obtežuje organizacijo oddaljenost od centra, vendar pa bi se dala ta zapreka z dobro voljo odstraniti, če ne drugače, z ustanovitvijo podružnic po večjih krajih Julijske Krajine.

Živimo v času socialnega prekroja, kjer uvideva vsak stan potrebo organizacije. Naše dijaštvo je sicer vpisano po tujni in raznih družijah, doma pa, kjer z napetostjo pričakuje naše ljudstvo našega dela, tu je le par požrtvovalnih mož, ki se mučijo in žrtvujejo in silijo veliko večino k delovanju, ki bi moralo biti vsakemu od nas že prirojena stvar. Iz teh in enakih razlogov je prevladovalo prepričanje, da bi nadaljno obstojanje klubov v okrilju »Adrije« vplivalo na dijaštvo in na javnost razkoročno, kar bi bilo za nas usodepolno in bi zatrlo že v krali vsako obnovitev in organizacijo našega kulturnega življenja v društvu samem kakor tudi na zunaj. Prodi je z veliko večino predlog, da se reorganizira »Adrija« tako, da se v bodočnosti ne ustanovi pod okriljem društva noben klub s politično tendenco in da se polaga največja važnost na splošno organizacijo našega dijaštva in na skupno delovanje z našim izobraženstvom med narodom.

Tudi predlog o proslavi 20-letnice »Adrije« skupno z bratskim društvom »Balkanom«, ki slavi letos petnajstletnico svojega obstanka, je bil z obćim navdušenjem in zadovoljstvom sprejet.

27., 28 in 29. t. m. se vrši izlet na Nanos, kjer se bo obdržal prosvetni tečaj, za katerega se je že prijavilo precej izletnikov. Od 20. do 30. t. m. se vršijo predavanja po deželi in začetkom septembra slavnostni občni zbor z Akademijo v goriskem Trgovskem domu. Se sedaj vlada za to proslavo obće zanimanje in upati je, da bo ta proslava res dostojna dvajsetletnega obstoja »Adrije« in petnajsetletnega obstoja »Balkana«.

Po zelo živahnem razpravljanju in debati se je končno izvolil sledeči odbor:

Albert Viller, predsednik; Tone Lukan, podpredsednik; Joško Gruden, tajnik; Ivo Lasič, blaginjak; Dorče Sardoč, knjižničar; Hinko Valtrčič, gospodar; Rastko Nemec, namestnik; Josip Paulin, prvi revizor in Ivo Prinčič, drugi revizor. — Odbor.

Glasbeni tečaj v Gorici. Ruski pesnik in koncertni violinist Vladimir Sevcenko se nastani v Gorici, kjer otvori v kratkem violinjski tečaj. G. Vladimir je študiral svojo stroko v Petrogradu, kjer je bil učenec Kolakovskega in Auerja. L. 1908. je postal laureat ter se je preselil nato v Francijo še pred vojno. V Parizu je deloval v »Schoia Cantorum« pod vodstvom Lejeune-a in je tudi napravil umetniške obiske po Franciji. Pred dvema letoma se je povrnil v Rusijo, kjer pa je ostal le par mesecev, naker se je zopet povrnil v Evropo, in sicer v Italijo, kjer je živel kot učitelj glasbe in je priredil več koncertov. Upamo, da bodo gorški Slovenci sprejeli in podpirali tega podjetnega Rusa z bratskimi simpatijami ter mu izkazovali tisto naklonenost, ki jo kot umetnik zasluži in ki naj bo dokaz, da je v našem pleminu čustvo slovenske kulturne vzajemnosti globoko vkoreninjeno.

Vesti iz Istre

Iz Peska. Kakor vsako nedeljo sem se podal tudi dne 13. 8. iz mesta v okolico in pot me

je zanesla na Pesek pri Gročani, kjer sem preživel par prijetnih ur.

Priredila sta namreč ta dan svojo prvo veselico dve novici pevski društvi, in to eno iz Gročane a drugo iz Vrhpolja.

Pri prvem moram omeniti, da mu manjka tenor, ki je velikega pomena pri zboru. Ne verjamem, da bi se v celji vasi ne dobil vsaj eden, ker bi ta glas zelo koristil zboru, kateri ima drugače še precej dobre moči.

Pri mešanem zboru iz Vrhpolja je treba pa omeniti, da so moški glasovi prešibki nasproti ženskim. No upam, da bo požitvalnemu pevovodju S. R., kateri se ne straši ne truda, ne poti, posrečilo napraviti iz teh dveh mladih društev, to, kar je napravil iz »Lipe«, katera je tudi sodelovala z lepo ubranim petjem. Zato pa, Gročani in Vrhpoljčani, vstrajajte na delu! katero ste začeli, žrtvuje par ur na teden in uspeh, kateri je gotov, vam bo v čast in ponos, ljudstvo pa, katero se je že pri prvi priveditvi odzvalo v zelo velikem številu, vam bo hvaležno za vaš trud ter vas bo vedno moralno in materialno podpiralo. Popotnik.

Vesti z Notranjskega

Matenjavas (Prestranek) bo imela dne 3. septembra svoj dan. Videla bo ta dan mladino iz vse Julijske Krajine, katera se bo zbiral po svojih raznih zastopstvih na I. »Omladinski tabor«. Prijavile so se do sedaj vse podružnice »Zveze mladinskih društev v Julijski Krajini«, ki bodo nastopale ta dan z raznovrstnimi točkami. Javiti natančen spored je neumestno, ker izginejo posamezne točke pred velikostjo tabora in namena poslednjega. Približno se pa lahko opiše uradni del na ta način: 1. Nastopijo različni pevski zbori iz okolice Matenjavas. 2. Podajale se bodo žive slike z različnimi nastopi. 3. Nastopijo razni tamburaški zbori in godba. Neuradni del pa bo obsegal toliko zanimivega in različnega, da bo našel vsak, najsi bode star ali mlad, svojo zabavo in razvedrilo. Deloval bo čuden kum, šaljiv muzej, preroki gramofon, različne ciganske godbe itd. itd. Posebna pažnja pa gre paviljonom, kjer se bodo prodajale pižame in jedila po najnižjih cenah. Ljubiteljem športa javljamo, da se bo vršila jutraj ob 10. uri nogometna tekma dveh skupin Mladinskega društva »Prosveta«. Za dobro zvezo s Prestrankom bo preskrbljeno na najboljši način. Vozile bodo namreč naše kmetice, »korie«, ki jim po domače pravimo »lojtrnice«. — Za enkrat dovolj, drugi kaj več. — »Zveza mladinskih društev«.

Književnost in umetnost

Silvin Sardenko: Dekliške pesmi. Ljubljana 1922. Založila Prodajalca K. T. D. v Ljubljani. Cena 15 dinarjev. Silvin Sardenko je pesniška osebnost posebne vrste. Mil je in nežen, po motive za svoje pesmi posega v tajne in najtišje kotičke človeškega srca, ženske ljubezni in njene prevare. On plaka z njo in sočustvuje, vodi jo navzgor in ji odklepa vrata tolažbe. Kot tih gošči vir so bili njegovi verzi, najlepši tedaj, ko jih je narekovala naša zemlja, naši goji, ko je njegovo srce sočustvovalo z našim srcem in ga tolažilo. Naš najnežnejši pesnik se je bil velikemu delu občinstva zelo priljubil, akotudi mu kritika ni povsem prizanesla. Posebno se je odlikoval tudi v religioznih motivih. Mistika svetopisemske zgodbe mu je narokovala delo, ki bi bilo še pri kakem drugem narodu bolj štetu kot pri nas. V tem oziru je on med nami edini. Posebno ga je tudi odlikovala lepota verza, njegova lahkota in zvočnost; četudi tu pa tam verz ni bil brez vsake hibe, smo ga smeli vseeno prištejati k pesnikom, ki mu oblika sicer ni vse, vendar eden važnih sestavnih delov pesništva. Celo vrsto knjig nam je že dal. »V mladem jutru« je sledila »Roma«, tej »Nebo žari« in vmes še več knjižic, danes pa imamo pred seboj »Dekliške pesmi«. Zeslov kaže, da je pesnik hotel imeti celo knjigo pesmi, ki se pečajo z dekliskim dušo in njenim problemom. To je znamenje, da pesmi niso nastale od trenutka do trenutka, ampak da so pesmi hotele nastati, razpredene po poglavjih take kot stoji pred nami. Toda nas postane pesmi in pesnikov namen ne sme brigati, zanimati nas morajo samo pesmi same na sebi. Niti lepe in blage misli, ki so morda skrite v pesmih, nas ne smejo zapejati. Pesem tvori oblika in ideja. In če opazujemo nove pesmi Silvina Sardenke, ki pesmi, moramo reči, da z njimi nismo zadovoljni in da so nas razočarale. Meni se zde slabše kot prve njegove pesmi, dasi je hotel biti pesnik moderen, pri njem opazimo celo senco artizma in vse močnejše hibe modernih pesnikov zadnjih par let. Neritmičnost, verz brez rim, peljokoba v izrazu, vse pusti človeka hladnega, pesmi se zde kot skica, ki jo je hotel pesnik vreči na papir ob uri, ko sta misel in čustvo najbogatejša in jo misli ob priliki izdelati in presnovati v pesem. Iskanje nove oblike mora itiže v revoluciji mišljenja, to oboje pa v pesnikovi osebnosti, ki jo je izklovala doba na svoj poseben način. Vse drugo so poizkusi, ječanje in pesnik se na takih poizkusih sam ubije. To se je zgodilo Sardenku, hotel aš nehoté. V knjigi so verzi, o katerih si mo-

ramo jedva misliti, da jih je spesnil pesnik »Mladega jutra« in »Roma«.

Po estrima.

Po noči časih pogledam po nebu.

Nobene zvezde ne vidim nikoder.

Zvezde morda zastira zavesa!

Morda oko je moje motno?

Vendar me večkrat vodijo misli visoke:

Da sva si z nebom v sorodu vsaj v daljnem.

To je ena. Opominam, da so vse pesmi tiskane v verzalkah, kar ne naredi lepega vtisa. Ali druga:

Vendar.

Vse si mi zagrenil radosti,

vse si v noč spremenil moje dni.

Vendar z vso dekliskó — vedno še —

z dušo mučeniško kličem te!

Lepa misel, lep motiv, a za pesem to ne more biti vse; besede bi morale zgrabiti. Vsa ta pesmi prepletajo eroični motivi, ki so najtežji zato, ker morajo biti najbolj doživeti, da se ne ponesrečijo. Ljubavni pesmi po mojem mnenju ni mogoče hoté napisati (kot tudi drugih pesmi ne). Zato se ne smemo čuditi, če vsebine ni mogel objeti izraz tako, kot bi bilo nujno, zakaj ta dva poteka eden iz drugega. Pač primerov ne bomo navajali. Opominimo le, da je vmes tudi par pesmi, ki so lepe, a teh število gotovo ni nad 10. Čudimo se, da je Sardenko izdal te pesmi, ki niso izraz njegovega pesniškega napredka in je tudi nemogoče, da bi v dekliskih srcih budile tiste blage namene, radi katerih je morda pesnik pesmi spisal. Kadar bomo pesnika zopet srečali pri obliki, ki se mu edina posreči, in pri motivih, ki so potekli iz njegovih doživetij in bojov, bo gotovo zopet dober in ga bomo z veseljem pozdravili. — B.

»Alema«, roman iz pera priznate jugoslovanske spisateljice Božičević. Djelo nosi u sebi naš specifični etnografski karakter. Opisana je ljubav, ali ne šablonski s običnim zapletajima pače ljubav kao življenje, blaženstvo i zemaljski raj dakle potpuno originalni roman, koji je protkan svim nežnostima i idealima, i koja lepota takmi s tendencijom. Roman je harmonija novog ljubavnog idealizma, koji se budi u svim čovečjim dušama kao protuteža i protuljek jadnim i užasnim ratnim iskustvima. Djelo je u jednu riječ užitak svim zaljubljenim dušama.

Cijena je 4 din, dobi se u svim knižarama i kod nakladnika Josipa Miličića, Maribor, Ruška cesta 45.

Avgušt Strindberg: Bedakova izpoved. Preložil Fran Albrecht. 1922. Založila Umetniška propaganda v Ljubljani. — Prevod knjige je dober; to je sploh edino večje delo, ki je izšlo od Strindberga v našem prevodnem slovstvu.

Kar vemo mi Slovenci o Strindbergu je komaj toliko, kolikor ve o njem vsaka »fajla«, da je namreč sovražnik žensk, »zato ga ne berem«. Nihče pa se ni še skušal poglobiti v njegove spise in v bistvo Strindbergovega dela, da bi nam podal približno sliko o njem. Mislim, da je v tem oziru storil Fran Albrecht največ, da nam je prevedel na slovenščino roman, v katerem se nam razgrne ta pisatelj ves v svoji najlepši moški dobi, tak kot je bil. On opisuje sebe, svoje tragično, včasih silno bolesto razmerje do svoje žene, ki je bila nenavadna npravi, in ki mu je edina narekovala stališče, ki ga je zavzel do žensk. To stališče pa ni bilo nič drugega kot hladno presojanje življenja, mrzla cenitev ženske brez tistih idealnih izbruhov, ki odevajo žensko v gloriole, ali jo zaslužijo ali ne. Ibsen je bil idealist, Strindberg je slonel na grenkem življenjskem izkustvu bil je realisti. Zato tisto nasprotništvo med obema možema. Ločilo ju je dvojno različno življenje, dvojno različno izkustvo. Za mojo osebo mi mnogo bolj ugaja Strindberg, ker je resničnejši, sloneč na izkustvu, zato učinkovitejši; njegovo navidezno hladno opisovanje skriva strašen ogenj v svoji globini. V bistvu pa se da iz navedenega romana spoznati, da je bil Strindberg silno eroičen človek, da je znal tudi silno ljubiti in ceniti dobro, spoštovanja vredno žensko. Kdor je imel kdaj o pisatelju predsojce, preberite to knjigo, ki je sicer samo za zrele ljudi, in spremenil boš sodbo o njem.

PODLISTEK

M. JOKAJ:

MEČ IN BLISK

Povest

Poslovenil Slavomir Josipovič

Vsa država grškega carja je bila le sam Carigrad; proti Carigradu se je odpravljaj Sultan.

Ko je ob rani zori slavec zbudil Bajazida, je klečala pred njim Marija s povečeno glavo in prekrizanih rok.

Sultan se ni mogel nagledati lpe detinske slike in prilike.

Slednjči izpregovori:

»Kaj delaš tu, Danica moja«

Žena se zgane:

»Molim«.

»Koga moliš?«

»Boga.«

Sultan pokima z glavo; v muslimanih ni običaj, da bi žene molile.

»Pa zakaj moliš?«

»Zato, da bi bil Bog s teboj, kadar pojdeš v boj, ter da zmago obrne na tvojo stran...«

Sultan ni vedel, kaj bi počel od samega veselja. Marija molí k svojemu Bogu, ko gre njen soprog v boj — v boj da poruši oltarje njenega Boga...

To je slajše od same zmage.

»Moli torej za-me, moli silno, moli vroče in prisili Boga, da mi pomore. Jaz ne znam, toda vaši modreci znajo, kako je treba moliti gospodarja dobre in zle usode, da zdaj delam tako in ne drugače, kakor on hoče in kakor je že pred tisoči let odredil, da se zgodi.«

»Govori svoje molitve, jaz se veselim tega. Ne verujem, toda ti veruješ in jaz se veselim. A ker ti moliš, se ti jaz zaklinjam pri velikem Alahu in tvojem Bogu. pri mojem preroku in tvojem imenu, da ti dam vse, kar zaželiš. Med tem misli in premišljaj o tem, če ti je še kakšna želja neizpolnjena; ako se kaj domisliš, ako kaj zaželiš, pa sama ne veš kaj, pomisli živeje, zaželi močnejše in jaz ti potem dam.«

Na to je Bajazid odšel, da navali na Carigrad.

Toda Sultan je imel prav, da ženske solze in molitve ne morejo preokreniti historije sveta in teka dogodkov.

Pred tisoč tisoči let je bilo odločeno, da mora gnjila država propasti, toda dan in ura nista odvisna od volje pojedinega človeka.

Ko je bil Carigrad še povsem obkrojen, je došla iz Nikomedije stražna vest, da je ocvetljivi Timur držal obljubo. Neporučni Sivas je moral pasti in najboljši in najdržnejši sin sultanov je postal žrtev te nesreče. Bajazid je brzo zapustil Carigrad. Ni imel ne časa ne volje, da bi podiral

in rušil krščanske cerkve. Bilo se je dvigniti proti močnejšemu sovražniku.

Bizancij je bil za nekaj časa oproščen sramote, da se ni prekrstil v Stambul, kakor je bil potem po štiristo in petdeset letih oproščen od tega, da se ni zopet nazval s starim imenom.

Bajazid je bil trdno prepričan, da zavzame Bizancij še v tem letu. To mu je bila želja, katere se ni mogel iznebiti.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru. (Od 8. do 17. septembra.) Pripravljalni odbor te razstave javlja: Prijavi rok je dne 10. t. m. potekel. Pozneje dole prijavljene se pod nobenim pogojem ne morejo upoštevati. Le v res izjemnih slučajih se bodo prijave še upoštevale, če bo to dopuščal čas in prostor. — Obisk iz tujih krajev bo zelo številan. Te dni je dopisna prijava nad 100 srbskih kmetov, ki si korporativno ogledajo razstavo. Veliko zanimanje vlada tudi v inozemstvu, posebno v Avstriji in Čehoslovaciji, od koder se obeta številni obiski. — Te dni se dopisujejo vsem razstavljalcem obvestila o dodeljenem prostoru. Proti dodelitvi je dopusten ugovor tekom treh dni po sprejemu obvestila. Pozneje je vsaka izprememba prostora izključena, kar naj blagovoljno razstavljalci upoštevajo. — Podelitev častnih kolajz in diplom se bo vršila ob priliki otvoritve. Razstavne predmete bo cenila tik pred otvoritvijo razstave posebna komisija. Opozorjamo na ponovno vse razstavljalce, da pridejo v poštev samo oni predmeti, ki dosepejo pravočasno na razstavi predstavi. j. najkasneje do 3. sept. t. l. — Veliki obrtni zbor ob priliki razstave se bo vršil dne 9. in 10. septembra. Prosimo vsa obrtna društva, da se temeljito in stvarno pripravijo za ta zbor in naj na to že danes opozore vse svoje člane. Čim več nas bo, tem več bomo dosegli. Častna dolžnost vsakega obrtnika pa je, da se zbora udeleži in tako primore k skupnemu uspehu. — Pisarna razstavnega odbora se je preselila iz dosedanjih prostorov na Aleksandrovi cesti 22. na stavbišče razstave. Vhod pri malih vratih iz Razlagove ulice ali pa pri glavnem vhodu v Prešernovi ulici. — Dela na razstavnem prostoru se bližajo koncu. V svrhu pravočasne opreme vseh prostorov in razstavitve razstavnih predmetov je pred vsem potrebna točnost razstavljalcev tako glede dovoza, kakor glede opreme. Vsakdo naj skrbi, da bodo njegovi prostori okrasno opremljeni in da bodo dela pravočasno izvršena.

Gospodarstvo

Uvoz užgalnih sredstev. Tukajšnje finančno nadzorstvo javlja: Naznanja se, da so bile s kr. odlokom od 19. maja 1922. št. 862, »Gazzetta Ufficiale« št. 159, od 19. julija, raztegnjene na Julijsko Krajino in Tridentinsko Benetico določbe, ki jih vsebuje kr. odlok-zakon od 2. februarja 1922. št. 281, »Gazzetta Ufficiale« od 16. marca št. 63 in s katerimi si država pridržuje monopol na uvoz in prodajo vsakovrstnih užgalnih naprav in vsakega predmeta, s katerim se lahko zažiga in ki se lahko rabi namesto užgalice, dalje na uvoz delov in kosov takih priprav ter priprav samih in tudi kresilnega kamena in drugih potrebščin za užgalne naprave. Tozadevne določbe stopijo v veljavo v novih pokrajinah isti dan, ki bo določen za druge pokrajine in sicer v smislu čl. 7. kr. odloka, ki se ima izdati v smislu čl. 7. kr. odloka-zakona od 2. februarja 1922. št. 281. S tem odlokom se uvedejo tudi posebni znaki, ki jih bo treba dati na užgalne naprave. Opozorja se že sedaj, da se bo morala plačati za take naprave in vse podobne predmete dodatna pristojbina do mere monopolnega davka. Vseled tega se bodo morale te naprave naznačiti in izročiti tržaškemu uradu za cimetiranje (Ufficio del Marchio), finančnim stražarjem ali zalogam monopolnega blaga tistega kraja, kjer se nahajajo tisti, ki imajo take predmete najkasneje do 19. septembra 1922. Prizadeti se opozorjajo nadalje, da je bil uvoz avtomatičnih zažigal prepovedan že s kr. odlokom od 21. avgusta 1921. Obenem je bilo z istim odlokom odredeno, da se ima takim napravam, ki so bile tedaj v prometu, vnovič utisniti uravni znak.

Letina v Jugoslaviji. Iz Belgrada javljajo: Z ozirom na nekatera časopisna poročila o katastrofalni suši in slabi žetvi je podtajnik finančnega ministra dr. Popović izjavil novinarjem, da so bile vse te vesti netočne in zelo pretirane. Po podatkih, ki so vladni na razpolago, je letošnja žetev zelo povoljna in ne obstoja nikakr nevarnost glede pomanjkanja živeža. Vlada je ukrenila tudi vse potrebno, da se živila ne izvozijo v previsoki meri.

Uradni kurzi tujih valut. Iz Belgrada javljajo: Kakor uradno objavlja generalna inspekcija min. financ, je posebna komisija določila uradne kurze tujih valut in denarju v zlatu. Veljajo tile kurzi: 1. napoleonond 320 din. 1. turška lira v zlatu 360 din., 1. angl. funt 373 din., 100 fr. frankov 672 din., 100 švic. frankov 1596 din., 100 ital. lir 384 din., 100 nem. mark 10 din., 100 šs. kron 220 din., 100 madž. kron 6 din., 100 rom. lejev 69 din., 100 bolg. levov 51 din., 100 vstr. kron 0.16 din., 100 pol. mark 1.30 din.

Vinski sejem v Zagrebu. Iz Zagreba javljajo: Včeraj 21. t. m. je bil odprt 4. vsakoletni, osem dni trajajoči živinjski sejem. Življenje na sejišču je bilo zelo živo. Pojavilo se je veliko število italijanskih trgovcev. Italijani so pokupili zelo mnogo konj. Cene so bile: konji I. vrste 60 do 70.000 K par, II. vrste 35 do 40.000 K, III. vrste 15 do 20.000 K. Glavni konji 8 do 10 K pro kg žive teže. Mnogo je bilo na sejem prignane goveje živine. Cene: voli I. vrste 35 do 42 K kg žive teže, II. vrste 32 do 36 K kg žive teže, III. vrste 22 do 24 K; bikji 40. 46 do 50 K kg žive teže. Mnogo goveje živine je pokupila Italija. Svinj je bilo zelo malo. Cene: I. vrste 88 do 94 K, II. vrste 84 do 87 K. Teleta: tudi telet je bilo zelo malo. Vse so pokupili Italijani.

Borzna poročila.

V Trstu, dne 23. avgusta 1922.

Jadranska banka	129
Cesullich	305
Dalmatija	290
Gerolmich	1350
Libera Tristina	454
Lloyd	1225
Lussino	690
Martinolich	140
Oceanic	170
Premuda	365
Fripovitch	218
Ampelea	568
Cement Dalmatija	309
Cement Spalato	245

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV
dežnikov, belih in pisanih, žepnih
robcov, možkih nogavic itd.
Trst Corso V. E. III. K. Cvetkovič, šte. 24.

Tujs valuta na tržnem trgu

V Trstu, dne 23. avgusta 1922.

avstrijske krome	1.20.—	1.30
avstrijsko-nemške krome	—08.1/2	05.1/2
čehoslovške krome	76.—	78.35
dinarji	26.—	26.50
leji	19.—	20.25
marka	1.65.—	1.90
dolarji	21.95.—	22.05
francoški franki	175.50.—	176.25
švicarski franki	425.—	425.—
angleški funti papirnati	99.30.—	99.70
angleški funti, zlati	105.25.—	107.25
os, oleoni	84.25.—	85.—

Mali oglasi

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Xdov izče službo, plača polovično ceno.

NA PRODAJ je posestvo v trgu na Dolenjskem ob železnici: dve enonadstropni, ena pritlična stanovanjska stavba (44 sob, 9 kuhinj, 10 kletj itd., vse oddano državnim uradom in zasebnikom), gospodarsko poslopje, 5501 m² vrta, 737 m² travnika, 9459 m² pašnika, 34.492 m² gozda. Naslov pove upravnistvo. 1590

KNJIGOVODJA, samostojen, vešč jezikov in trgovske korespondence, želi premeniti mesto. Cenjene ponudbe pod »Knjigovodja« na upravnistvo. 1588

VINSKO POSODO za 50 hl kupim. Sedi naj bi držali od 3—7 hl, morajo biti v dobrem stanju, brez vsakega duha. Najraje bi imel sode od špirta. — Imam na prodaj dva motorja na bencin, prvi na 7 HP drugi na 15 HP, dva dinamno stroja, prvi 2 1/2 drugi 3 HP, zraven več sesalk in pripravo za pokalice in sifone. Prodajam skupno ali tudi posamezno po najnižji ceni. Ponudbe na naslov: Josip Biščak v Šmihelu p. Nadanjeselo pri Sv. Petru na Krasu. 1589

GLASOVIRJE, harmonije in orgle popravlja in uglašuje Andrej Pečar, Trst, via Valdirivo 15, I. telefon 14-72. 17

Dr. A. GRUSOVIN
specialist za kožne in spolne bolezni ter
negovanje kože, perfekcioniran na du-
najske klinike.

Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša
Paternoll. 60)

Lepa opremljena vila
na Bledu (541)

s prostornim parkom in velikim arondiranim
gozdnim kompleksom na prodaj. Cena
1 1/2 miliona dinarjev. Pooblaščenec dr. Mirko
Triller, odvetnik v Radovljici, Jugoslavija.

Gino Nazzi di Enrico
zaloga usnja
Trst - Via Guido Brunner 4 - Trst
specialiteta toskanskega usnja sati-
ranega in barvanega. 540
Lastna strojarna. ♦♦ Brezkonkurenčne cene.

Srednje krome in zlato pla-
čujem po najvišjih cenah
ALOJZIJ POVH
Trst, Piazza Garibaldi št. 2
(prej Barriera)

KDOR HOČE KAJ KUPITI
KDOR HOČE KAJ PRODATI
KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD.
INSERIRAJ V »EDINOST«

Tiskarna „Edinost“ v Trstu
izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno
Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

PRODA se posestvo v prijaznem mestu na
Stajarskem, daleč znana gostina ob državni
cesti, prostorno gospodarsko poslopje, 9 ora-
lov zemlje, cena 2 1/2 miliona igsl. kron; ali
pa velik hotel v istem mestu, nova stavba,
velik vrt, gospodarsko poslopje, 9 oralov
zemlje, velike dvorane, najugodnejša postaja
za tuje. V mestu razvita lesna trgovina,
železniška postaja; kupna cena 3 1/2 miliona
igsl. kron. Naslov pove upravnistvo. 1591

RAZPOLAGAM z večjo množino istrskega
vina. Za zunanje odjemalce tranzit. V zalogi
imam kraški teran in pristen vipavc po u-
godnih cenah. Priporoča se Fran. Strancar,
via Cunicioli 8. 1592

VINO črno in belo istrsko, izvrstno se vdobi
pri R. Malalan na Opčinah št. 386. Cena od
56 do 300 l po L 260, od 300 l naprej po L
250 hl. 1510

NAJBOLJŠE crme za olepšanje kože, proti
lišajm in pegam, mila, toaletne pripomočke
priporoča lekarna v Il. Bistrici. 28/1

POZORI! Nujno potrebujem mnogo srebra.
Plačam krome in goldinarje po najvišjih ce-
nah. Via Malcantone 7, II. levo. 1534

MLADENIČ bi se rad izučil v kovaški stroki.
Janko Poljak, Podgorje 51, Istra (1563)

VINSKE sode, dobre, vsake mere, od 50—900
l in kolesej napol pokrit z usnjem, za enega
ali dva konja, prodam. Mihič Anton, Bistriški
10, p. Prosek. 1565

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove ka-
rakter in usodo življenja. Sprejema zadnji
teden od 9 do 7, Gorica, Piazza Vittoria
št. 4, I. 1511

NOVE POSTELJE, vzmeti, žimnice iz morske
trave, iz volne in drugo posamezno pohištvo
se prodaja po najzmernejših cenah. Fonde-
ria 3. 1582

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih
cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 19

POZORI! Krone, korale, zlato, platin in zo-
bovje po najvišjih cenah plačujem edini gro-
sist Bellei Vita, via Madonnina 10, I. 16

SVINEC mehek (olovo) kupujem vsako mno-
žino. Naslov Kureš, Settefontane 1. 195

Odhodi in prihodi vlakov
JUŽNI KOLODVOR
Odhodi.

- 0.40 (ekspresni) v Ljubljano, Beograd, Bukarest.
- 5.— (osobni) v St. Peter, Ljubljano, Dunaj.
- 5.35 (direktni) v Benetke čez Cervinjano.
- 6.10 (o) v Gorico, Videm, Benetke.
- 6.40 (o) v Portogruaro in Benetke.
- 7.— (direktni brzovi) v St. Peter, Ljubljano, Gra-
dec, Dunaj, Reko.
- 9.— (direktni) v St. Peter, Ljubljano.
- 10.— (o) v Benetke in Milano preko Cervinjane.
- 10.55 (o) v Gorico, Videm, Benetke.
- 12.— (o) v Portogruaro (zveza za Videm).
- 12.30 (o) na Reko in Postojno.
- 13.— (direktni) na Dunaj čez Videm in Trbiz.
- 15.50 (o) v Benetke čez Cervinjano.
- 16.25 (o) v Videm in Benetke.
- 16.40 (o) v St. Peter, Ljubljano, Dunaj.
- 18.— (direktni brzovi) v Benetke čez Cervinjano,
Bolonjo.
- 18.20 (o) v Tržič (zveza za Videm).
- 18.40 (o) na Reko in v Postojno.
- 19.45 (d. br.) do Divače-Postojne.
- 23.40 (ekspresni) v Benetke, Milano, Pariz.
- 23.55 (o) čez Cervinjano v Benetke.

- Prihodi.**
- 0.40 (direktni) iz Benetk, Cervinjano.
- 5.10 (direktni) iz Bukaresta, Dunaja, Postojne.
- 6.03 (o) iz Benetk in Cervinjane.
- 7.31 (o) iz Postojne, St. Petra.
- 8.35 (o) iz Vidma in Krmana.
- 9.35 (direktni) iz Dunaja in Postojne.
- 10.25 (o) iz Benetk, Cervinjano.
- 10.55 (o) iz Vidma, Gorice.
- 11.25 (direktni) iz Rima, Turina, Benetk, Vidma.
- 12.22 (o) iz Dunaja, Ljubljane, Postojne.
- 14.10 (direktni) iz Vidma, Gorice, Tržič.
- 15.— (d. r.) iz Rima, Florence, Bolonje, Benetk.
- 16.25 (ekspresni) iz Pariza, Benetk.
- 16.45 (direktni) iz Reke, Postojne.
- 17.15 (o. b.) iz Benetk-Vidma.
- 18.30 (o) iz Tržiča.
- 19.30 (o) iz Reke, St. Petra.
- 20.20 (o) iz Benetk, Cervinjano.
- 20.45 (eksp.) iz Bukaresta, Beograda, Ljubljane.
- 21.20 (direktni brzovi) iz Praga, Dunaja, Lju-
bjane, St. Petra.
- 22.55 (o) iz Benetk in Vidma.
- 23.40 (o) iz Dunaja, Ljubljane, Postojne, St. Petra
- 23.55 (eksp.) iz Pariza, Milana, Benetk.
- *) Ne voz ob nedeljah.
- **) Vozni tudi ob nedeljah samo od 2. julija do 24. septembra.

POSTAJA PRI SV. ANDREJU (državna).

- Odhodi.**
- 5.15 (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
- 5.25 (brzovi) v Gorico, Dunaj, Monakovo.
- 5.35 (mešani) v Koper, Portč.
- 6.10 (o) v Gorico, Podbrdo.
- 8.55 (meš.) v Koper, Buje.
- 11.05 (o) v Gorico, Podbrdo.
- 12.55 (brzovi) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
- 13.— (meš.) v Koper, Buje, Portč.
- 16.62 (brzovi) v Gorico, Podbrdo.
- 17.25 (o) v Gorico, Podbrdo.
- 18.— (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo.
- 19.25 (meš.) v Koper, Buje.

- Prihodi.**
- 7.30 (meš.) iz Herpelje.
- 7.44 (o) iz Gorice.
- 8.26 (meš.) iz Buje, Kopra.
- 10.— (o) iz Pule, Kanfanara, Herpelje.
- 12.34 (meš.) iz Portč, Buje, Kopra.
- 12.40 (brzovi) iz Podbrda, Gorice.
- 15.45 (o) iz Podbrda, Gorice.
- 15.52 (brzovi) iz Pule, Kanfanara, Herpelje.
- 16.58 (meš.) iz Buje, Kopra.
- 21.30 (o) iz Podbrda, Gorice.
- 21.35 (meš.) iz Portč, Buje, Kopra.
- 22.05 (o) iz Pule, Kanfanara, Herpelje.
- 23.50 (brzovi) iz Podbrda, Gorice.
- *) Ob nedeljah ne vozi.

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica
in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca šte. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na
knjižice, vloge na tekoči račun in vloge
za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%.

veče in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, za-
stave in osebne kredite. — Obrestna
mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 3 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.

D'ETTORE D'OSVALDO
Specialist za

OČESNE BOLEZNI
perfekcioniran na dunajski kliniki.

Gorica - Corso Verdi 24 - Gorica

Ordinira od 9—11 in od 4—5. (44/17)

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge

hišne potrebščine

iz aluminija, stekla, lesa in emailirane stali.

TRST - Piazza San Giovanni

DOBROZNANA MANUFAKTURNA TVRDKA

M. AITE

Trst - Via Mazzini šte. 37 (prej Via Nuova) - Trst

naznanja cenj. odjemalcem, da se je preskrbela z veliko izbero blaga za moške in ženske
obleke, platna, bombaževine, volnenih odev, žimnic in vatiranih odev lastnega izdelka, trliza,
volne in žime, izdelanega perila kakor tudi vsakovrstnih pletenin. Istočasno naznanja, da
je preskrbljena z bogato izbero vseh potrebščin za pomlad in poletje po najzmernejših cenah.

Videmska predilnica (Canapificio udinese)
GORICA - Piazza della Vittoria (Piazza Grande) št. 20 - GORICA

Prodaja na drobno: vrvice in konope iz prediva za vsako rabo, pasove in
vrvice za blazinarje, dreto za čevljarje, platno za vreče, mreže in predivo
za ribarstvo itd. itd.

CENE NIZKE. Vajeti, vlačilci, biči za konje itd. **CENE NIZKE.**

Velika zaloga na debelo po tovarniških cenah. 44/18

ALESSANDRO LEVI-MINZI via dei Rettori 1

P **POHIŠTVO** **Absolutno konkurenčne cene.** 67)

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000

Dunaj, Opatija, TRST, Zadar. (1)

Afilirani zavodi v Jugoslaviji: **Jadranska banka, Beograd** in
njene podružnice v Celju, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegovom, Jelsi,
Korčuli, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu,
Splitu, Šibeniku in Zagrebu.

Afilirani zavod v New-Yorku: **Frank Sakser State Bank.**

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 4%.
Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih
sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio šte. 5 - Via S. Nicolò šte. 9.

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna posluje od 9. do 13. ure.